

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MEGEP

(MESLEKİ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN
GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ)

ÇOCUK GELİŞİMİ VE EĞİTİMİ

DRAMA UYGULAMALARI

ANKARA 2007

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 02.06.2006 tarih ve 269 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 42 alan ve 192 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim materyalleridir (Ders Notlarıdır).
- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.
- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılması önerilen değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.
- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere internet üzerinden ulaşılabilirler.
- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.
- Modüller hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz ve ücret karşılığında satılamaz.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1.....	3
1. EĞİTİMDE DRAMA SÜRECİNDE ÖGELER	3
1.1. Çalışma Mekânı	3
1.1.1. Fiziksel Ortam.....	3
1.1.2. Çalışmalarda Kullanılacak Araç-Gereçler	3
1.2. Oyun Grubu	4
UYGULAMA FAALİYETİ.....	14
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	16
ÖĞRENME FAALİYETİ-2.....	18
2. DRAMA LİDERİNİN ROLÜ.....	18
2.1. Isınma Çalışmaları	18
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	36
UYGULAMA FAALİYETİ.....	38
ÖĞRENME FAALİYETİ-3.....	40
3. ÖZEL EĞİTİMDE DRAMA	40
3.1. Zihinsel Engelli Çocuklarda Dramanın Kullanımı.....	40
3.2. İşitme Engelli Çocuklarda Dramanın Kullanımı.....	44
UYGULAMA FAALİYETİ.....	47
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	49
MODÜL DEĞERLENDİRME.....	50
CEVAP ANAHTARLARI	52
KAYNAKÇA	54

AÇIKLAMALAR

MODÜLÜN KODU	212MGS026
ALAN	Çocuk Gelişimi ve Eğitimi
DAL/MESLEK	E.C.E Öğretmen Yardımcısı/Özel Eğitimde Öğretmen Yardımcısı
MODÜLÜN ADI	Drama Uygulamaları
MODÜLÜN TANIMI	Öğrenciye drama uygulamalarında yer alan uygulama alanı düzenlemenin, drama uygulamaya yönelik öğelere ilişkin açıklamaların, uygulamalarda kullanılan plan öğelerinin, liderin (öğretmenin çalışmaları ve konumunun), erken çocukluk eğitim kurumları ve özel eğitim kurumlarında planın ve plan örneklerinin tanıtıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/24
ÖN KOŞUL	Drama çalışmaları modülünü tamamlamış olmak
YETERLİK	
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç: Öğrenci bu modül ile gerekli ortam ve araç-gereç sağlandığında, erken çocuk eğitim kurumlarında ve özel eğitim kurumlarında eğitim programında yer alan drama çalışmalarına uygun planlama ve uygulama yapabilecektir. Amaçlar 1. Eğitici drama etkinliklerini öğrenmeye ilişkin etkinlik hazırlayabileceksiniz. 2. Erken çocukluk eğitim kurumlarında eğitici drama çalışmaları planlayabileceksiniz. 3. Özel eğitim kurumlarında eğitici drama çalışmaları planlayabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Belirlenen etkinliğe uygun araç-gereçler, drama uygulama planı, drama uygulamalarında kullanılacak araç-gereç ve değerlendirme formları, kaynak kitaplar, bilgisayar, fotoğraflar, teyp,
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modülün içinde yer alan her öğrenme faaliyetinden sonra, verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz. Modül sonunda ise kazandığınız bilgi ve becerileri belirlemek amacıyla hazırlanan ölçme aracıyla değerlendirileceksiniz.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci

Bireyin mutlu ve başarılı bir yaşam sürdürmesi, sağlıklı iletişim kurabilmesi ile sağlanır. Çocuk, bu bilince eğitim yolu ile ulaşır. Yaşam çizgisi, küçük yaşlardan başlayarak farklı ortamlardaki deneyimlerle belirlenir.

Çocuğun sosyal bir varlık olabilmesi, kendi kimliğini ortaya koyması, problemlere çözüm bularak sağlıklı, çalışkan, yaratıcı kişilik oluşturması yaşadığı toplum açısından da büyük önem taşır. Drama uygulamaları sağladığı yararlar yönünden çocuğun donanımlı bir birey olarak topluma katılmasında büyük rol oynar. Drama uygulamaları ile çocuk kendi kimliğini, bedenini tanır. Çevresinde yaşayan bireyleri tanır, onlarla iletişim kurar, uyum gösterir, onlara güvenmeyi öğrenir. Yaptığı işlere konsantre olur, yaptığı işlerde birlikte olduğu kişilerle kaynaşır, paylaşır, sorunlara çözüm yolları arar ve bulur. Yeni fikirler üretip farklı durumlara uyum sağlar. Bütün bu kazanımlarla mutlu, sosyal, başarılı, sağlıklı bir varlık olduğunun farkına varır. Drama uygulamaları erken çocukluk eğitim kurumlarının programlarında günlük etkinliklerde her sürecin içinde eğitim amaçlı kullanılır. Siz de bu modülden edineceğiniz bilgilerle kendi eğitiminize katkılar sağlayarak aynı zamanda yapacağınız erken çocukluk eğitim kurumlarındaki uygulamalarınızda yararlanabileceksiniz.

Drama uygulamalarını öğrenerek farklı ve zevkli deneyimler edinebilir, bilinçli bir drama katılımcısı olabilirsiniz. Çalışmalarınızı bireysel olarak sürdürerek liderlik yapabilirsiniz.

Bu amaçla hazırlanan modülde drama uygulama basamaklarına ilişkin bilgileri öğrenebilecek, bu basamaklara ilişkin örnek uygulamalar yapabilecek ve özel eğitim gerektiren çocuklarla drama uygulama becerileri geliştirebileceksiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında eğitici drama etkinliklerini öğrenmeye ilişkin etkinlik hazırlayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Eğitimde drama sürecindeki öğelerden çalışma mekanı, oyun grubu, çalışmanın kendisi, drama lideri konularına ilişkin TV programlarını, drama çalışmaları yapan dernek vb. yerlerde, erken çocukluk eğitim kurumlarında özel eğitim kurumlarında uygulanan drama programlarının planlarını inceleyebilir, panel, açikoturum ve seminerleri izleyebilir ve bunların sonucunda izlenimlerinizi rapor haline getirerek sınıfta arkadaşlarınızla paylaşabilirsiniz.

1. EĞİTİMDE DRAMA SÜRECİNDE ÖGELER

Eğitimde drama çalışmaları belli bir planı içeren organize bir işlemdir. Çocuklarla drama çalışmaları yapabilmek için gerekli koşullar göz önünde olmalıdır. Bu koşullar oluşturularak gerçekleştirilecek etkinliğine uygun olarak dramanın uygulama basamaklarının uygulanması sağlanır. Eğitimde dramaya ilişkin öğeler aşağıda verilmektedir. Bu açıklamalarda yer alan kriterlerle uygulamaya yönelik etkili bir planlama yapılabilir.

1.1. Çalışma Mekânı

1.1.1. Fiziksel Ortam

Fiziksel ortam, çocukların rahat hareket edebilecekleri genişlikte bir alanın düzenlenmesiyle oluşur. Ses çıkarmayan lamine parke kaplı veya halı döşenmiş zemin malzemeleri ile döşenmiş olmasına özen gösterilmelidir. Ses ve ışık düzeni, fiziksel ortamın gereklerindedir. Çok büyük bir alana gerek olmasa da çocukların birbirine çarpmadan rahat hareket edebilecekleri genişlikte bir alan, rahatlama ve konsantrasyon çalışmalarına olanak sağlar. Sınıf ortamında ise çocukların bilmeye ihtiyaç duydukları her şey, bulabilecekleri, yaş gruplarına ve konuya uygun her türlü araç-gereç bulunmalıdır.

1.1.2. Çalışmalarda Kullanılacak Araç-Gereçler

Çocuğun drama çalışmaları yapacağı ortamda hayal dünyasını harekete geçirmeye yarayan gerçek ve gerçeğe çok yakın objeler olmalıdır. Bu objeler, ortama uygun şekilde yerleştirilmelidir.

Drama çalışmalarında bir araç, asıl amacına uygun şekilde kullanılmayabilir. Örneğin: büyük bir mukavva kutu, televizyon şeklini alabilir. Burada katılımcının kutuyu hangi amaç için, neyin yerine koyarak kullandığı önemlidir. Araç-gereçler gerçek kullanımdan çok drama çalışmalarında güdüleyici rol oynarlar. Çocuğun duygu ve düşüncelerini yansıtmayı, rolünü oynarken bütünleyici faktör oluşturabilmesini sağlamalıdır.

Drama çalışmalarında fiziki ortamda bulunması gereken ses ve ışık düzeninin en önemli parçası müzikli araçlar, kasetler, CD çalar ve CD'lerdir. Slayt, tepegöz, projektör, bilgisayar, DVD, yazı panosu, oyuncaklar, süs eşyaları, eski giysiler, ayakkabılar, bozulmuş TV, ütü, telefon vb. ev eşyaları, boş kutular, farklı figürlerde kuklalar, kartonlar, boya kalemleri, gazeteler, dergiler, büyük boy poster, afiş, reklam panoları, farklı konularda hazırlanmış uyarıcı panolar, duyuru panoları, büyük ve küçük boylarda resim ve fotoğraflar, posterler gibi araç-gereçler de drama ortamında bulundurulmalıdır. Katılımcıların duyu organlarından uyarıcı araç olarak yararlanılabilir.

Araç-gereçler katılımların birlikte oluşturdukları bir dolap, sandık veya kutuda saklanmalıdır. Ayrıca toplanan araç-gereçler çocuklar için zararsız, kolay bulunabilen ve ulaşılabilen, çok amaçlı kullanıma uygun, cinsiyet ayrımı gözetilmeden ve hareketlerine sınır getirmeden kullanılabileceği ekonomik durumuna uygun nitelikler taşımalıdır.

Fotoğraf 1. 1:Drama bir eylemdir

1.2. Oyun Grubu

Dramanın en önemli özelliği grupla yapılan bir çalışma olmasıdır. Drama grubunu oluşturan bireyler farklı kişilik özelliklerine sahip, değişik yaşam biçimleri ve deneyimlerden gelmişlerdir. Bu katılımcıların çalışma programlarında önemle üzerinde durulması gereken özelliktir. Katılımcılar için önemli diğer önemli özellikler ise yönlendirme ve zamandır. Zamanı belirleyen etkenler ise yaş, gelişim seviyesi, cinsiyet, ilgi ve ihtiyaçlardır.

Araştırmacıların yaptığı çalışmalar, erken çocukluk döneminde çocuğun drama çalışmalarına katılabileceğini ortaya koymuştur. Drama çalışmalarına iki yaşından büyük herkesin katılımcı olabileceğini belirten araştırmacılar bu çalışmalardan kusursuzluk beklenilmemesini de vurgulamışlardır.

Çalışma programında yer alacak etkinliklerin yaşa uygunluğunu belirlemek oldukça zordur. Katılımcıların gelişim seviyeleri bu durumda daha da önem kazanmaktadır.

Drama alışma ortamı işlenen konuya uygun olarak deneyimlerini hatırlayabilmelerine, yansıtabilmelerine, eleştiriler yapabilmelerine, duygularına ilişkin yorumlar yapabilmelerine, sosyal, duygusal ve bilişsel yönden bireyler farklılıklarını fark edebilmelerine, duygu ve heyecanlarını hissedebilmelerine, dramanın basit tekniklerini kullanabilmelerine ister oyuncu isterse izleyici olsun çocuklara olanak sağlamalıdır.

Oyun Grubu zellikleri

Oyun grubuyla yapılacak ilk çalışmalarda aşağıda belirtilen özellikleri dikkate almak gerekir.

- Ø Drama alışmaları, en fazla 10-12 kişilik gruplarla yapılmalıdır.
- Ø çalışmalarda grubu oluşturacak rencilerin yaş, gelişim seviyeleri ve özellikler belirlenmelidir.
- Ø Belirlenen etkinliklerde çocukların fikirleri sorulmalı, oyuna yoğunlaşmaları sağlanmalıdır.
- Ø ocukların rol yaparken başarısızlık kaygısı taşımaması için yapılan işlemler gözden geçirilmeli, zevk almaları sağlanmalıdır.

Fotoğraf 1. 2: Drama bir iletişim sanatıdır

Katılımcılar

Katılımcılar; eğitimde drama etkinlikleri yapan öğrenciler, çocuklar ve bireylerdir. Kendilerinden drama etkinliklerinde beklenen davranışlar aşağıda belirtilmiştir.

- Ø Duygu ve düşüncelerini hareket yoluyla yansıtmak.
- Ø Gözlemlerini ve sosyal ilişkilerdeki karşılıklı tepkilerini dile getirmek.
- Ø Büründüğü role uygun etkili sesler çıkarmak.
- Ø Yaratıcı düşünce gücüyle karşılaştığı objelere, kavramlara ve çevreye tepkilerini göstermek.
- Ø Kendisinin farkında olmak ve keşfetmek.
- Ø Başkaları ile benzer ve farklı yönlerini fark etmek.
- Ø Sorumluluklarını yerine getirmek.
- Ø Sosyal ve toplumsal bir varlık olduğunu göstermek.
- Ø Grup çalışmalarında katılımcı olmak.
- Ø Problem çözme becerisi geliştirmek.
- Ø Rol almak, doğaçlama yapmak, oyun kurmak ve yazma becerisi geliştirmek.
- Ø Drama çalışmalarını yapabilecek gelişimsel olgunluğa ulaşmak.
- Ø Drama çalışmalarını yapmaya istekli olmak ve yoğunlaşmak.

Katılımcılar için ise dramanın altın kuralları olarak bilinen öneriler şunlardır;

- Ø Alıştırmalar sırasında gereksiz konuşmayın
- Ø Mükemmel olmaya çalışmayın.
- Ø Kendinizi başkalarıyla kıyaslamayın.
- Ø Dikkatinizi kendi yaptığınıza odaklayın.
- Ø Pozlardan, kopyacılıktan kaçının.
- Ø Tüm süreçlere içtenlikle katılın.
- Ø Yasaklanarak korunan nesne, kelime, davranışların üzerine gidin.

Uygulamalar

Çalışma Planı

Liderin hazırladığı etkinlik planıdır. Kısa, başlıklara uygun notlar hâlinde yazılır. Bu plana göre belirlenen içerik aşağıdaki gibidir.

Konu: Liderin bir ya da birkaç cümleden oluşan amaca yönelik yazdığı başlıktır.

Amaç: Liderin kazandırmak istediği davranışları içeren eğitsel ve yönetime uygun hedeflerdir.

Materyal: Liderin başlangıç noktasında çıkışını kolaylaştıran objeler olabildiği gibi belirlenen oyunda gereksinim duyulan araç-gereç çocuklar tarafında konu içinde yer aldığı şekliyle kâğıt, kalem, makas, kartlar vb. malzemeler de yazılır. Çoğunlukla materyal gerekmez. Drama odasında bulundurulmuş araç-gereçleri çocuklar kendi kararları doğrultusunda seçerek o anda oyun içinde kullanırlar.

Düşsel ortam: seçilen oyunun sergilendiği hayalî ortamlardır.

Çerçeve: Liderin konunun özetini vermesi, konuya ilişkin olayın sınırlarını belirlemesidir.

Çocukların Rolü: Dışarıda yaşanan bir olayı veya durumu oynamaları istenen çocukların kendilerine ders çıkarmaları beklenir. Konuya ilişkin olay veya durumda yer alan insanlar, nesnelere ve canlıları çocukların canlandırması beklenir. Katılımcının kendisi veya arkadaşını anlatan roller oynaması istenmez.

Öğretmenin Rolü: İlk başlarda oyunu başlatan, daha sonraları arada bir ilk oyuncu olabilmelidir. Konunun işlendiği oyunlarda yönetici, müdür, kötü adam ya da kadın, sorun çıkaran, sorgulanacak kişi rollerini kendisi üstlenmelidir.

Süre: Bir veya iki ders saati ya da birkaç haftadan oluşan drama çalışmaları yapılabilir.

Örnek Etkinlikler

Çalışma Planı-1

- Ø Konu: Duygular
- Ø Amaç: Duygularını uygun cümlelerle açıklama, ifade becerisine katkı sağlama
- Ø Materyal: Kartonlara çizilmiş ya da yapıştırılmış farklı yüz ifadeleri
- Ø Düşsel ortam: Sınıf ortamında (kardeşin doğumu, hastanede eve geliş)
- Ø Çerçeve: Aileye katılan kardeşin öyküsü özetlenir
- Ø Çocukların rolü: Anne-baba, kardeşler, akrabalar
- Ø Öğretmenin rolü: Kıskanç kardeş olabilir.
- Ø Süre: 2. ders saati

Çalışma Planı-2

- Ø Konu: Erken-geç
- Ø Amaç: Serbest zaman etkinliğinde erken-geç kavramının masa oyunu olarak hazırlanan materyal yardımıyla verilmesi
- Ø Materyal: Karton, resim kâğıdı, kuru boya, keçeli kalem, yapıştırıcı eliş kâğıdı
- Ø Düşsel ortam: Sınıf ortamında (tavşan ve kaplumbağanın ortamında)
- Ø Çerçeve: tavşan ve kaplumbağanın yarışı öyküsü özetlenir
- Ø Çocukların rolü: Ormanda yaşayan hayvanlar-tavşan, kaplumbağa)
- Ø Öğretmenin rolü: Bilge baykuş
- Ø Süre: 2 ders saati

Çalışma Planı-3

- Ø Konu: Mevsimler
- Ø Amaç: Tüm grubun katılacağı bir drama yapmak üzüntü, mutluluk ve duygularını yaşatmak, bu duyguları ifade etmek, kendimize ait eşyaları almamamızın yanlış olduğunu göstermek.
- Ø Çerçeve: Sihirli saati çalınan kralın mutsuzluğu anlatılan hikayede 13 kez çalan saat mevsimleri değiştirir. Mevsimlerin değişmemesi kışın bitmemesi ejderhanın hırsızlığı vb. kralın akıllı insanlara olan ihtiyacı
- Ø Düşsel ortam: Kralın sarayı ve ejderhanın ini
- Ø Çocukların rolü: Akıllı, cesur insanlar
- Ø Öğretmenin rolü: Kral ve ejderha

Drama uygulamalarında farklı çalışma planları kullanılabilir.
Bunlara örnek aşağıda verilmiştir.

FARKLI ÇALIŞMA PLANLARI ÖRNEK 1

Amaç: Isınma, bedeni dans yoluyla kullanma, empatiye dönük doğaçlamalar ve rahatlama amaçlanır.

UYGULAMALAR

Isınma, Uyum, Güven: Yerde gözler kapalı yatarak tüm bedeni dinleme, gerilme ve rahatlama hareketleri yapılır.

Doğaçlamalar (Ses, Hareket): Grup üçe ayrılır. Yanardağ patlaması, şatoda hayalet, çiftlikte sabah tümcelerinin kendilerine çağrıştırdığı imgeleri, ses ve hareketlerle canlandırmaları istenir.

Yaşlılar Doğaçlaması: İki yaşlı insan resminden hareket edilir. Resimlerin analizi yapılır. Bu kişilerin buldukları yer, yaşları, ekonomik durumları, onlarla birlikte yaşayanlar, isimleri konusunda önerilerde bulunulur, oylama ile birine karar verilir. Karar verilen özelliklerin canlandırılması istenir.

Rahatlama: Yerde gözler kapalı olarak kendilerini 10 yıl önce 20 yıl sonra ve 60-70 li yaşlarda nasıl bir yaşlı olabileceklerini düşünmeleri istenir.

Değerlendirme: Yaşlılar çalışmasıyla ilgili duyguları, düşünceleri değerlendirilir.

ÖRNEK 2

Amaçlar: Haberleşme araçlarını ve kullanım yerlerini tanıyabilme

Kurgu Mekân: Sınıf

İçerik: Haberleşme araçları tanıtılır. Oyunlar hazırlanır.

Çocukların Rolü: Sınıftaki herhangi bir haberleşme aracı

Öğretmenin Rolü: Drama Lideri

AKTİVİTELER

Isınma: Müzik eşliğinde sınıfın her köşesinde serbest dolaşılır.

Yönergeler:

- Ø Sınıfın her noktasını müziğin ritmine uyarak dolaşıyorsunuz. Sadece müziği duyunuz.
- Ø Müzik durduğu an donuyorsunuz, herhangi bir haberleşme aracı kullanıyorsunuz (canlandırarak). Dokunduğunuz yaptıklarınızı ve duygularınızı paylaşıyor.
- Ø Her seferinde değişik bir aracı seçiyorsunuz.
- Ø Şimdi müzik durduğunda olduğunuz yerde donuyorsunuz. “Şimdi sen hangi haberleşme aracısın?”

Fotoğraf 1.3: Drama uygulamalarında farklı çalışma planları uygulanabilir

OYUN

Yönergeler:

- Ø Şimdi herkes önünde bir araç olduğunu hayal ediyor.
- Ø Elinizdeki aracı inceleyin. Nasıl çalışır? Seni kimler kullanır? Seni nasıl kullanmalarını isterdin? Sen nasıl haberler taşırsın? vb. (Açık uslu sorularla düşünmeleri sağlanır)
- Ø Kim benimle düşüncelerini paylaşmak ister?
- Ø Başından geçen ilginç bir olay varsa paylaşmak ister misin?

DOĞAÇLAMA

- Ø Ellerininde aynı araçlar bulunanlar gruplaşır.
- Ø Gruplar bu araçlarla bir olay yaratır
- Ø Gruplara: Kimlerle haberleşebilirsiniz? Bu insanlar neden haberleşiyor? Bu haberleri verirken neler hissediyorlar? Gibi sorularla açılıp hazırlanmaları sağlanır.
- Ø Gruplar ayrı ayrı izlenir.

RAHATLAMA

Çalışma sonrası neler hissettikleri konuşulur.

Müzik eşliğinde yürünür.

Kas gevşetici hareketler yapılır

ÖRNEK 3

Konu: Hayvanlar

Alt Konu: Suda yaşayan hayvanlar

Kavram: Alt – üst

Yaş Grup: 4 – 5 yaş

Materyal: Suda yaşayan hayvan resimleri

Uygulama: Öğretmen, suda yaşayan hayvanların resimlerini göstererek hayvanları öğrencilere tanıtır.

Çocuklara bu hayvanların suyun altında mı, üstünde mi yaşadıklarını sorar.

“Yemyeşil bir bölgede pırıl pırıl bir göl varmış ve bu gölde çeşitli hayvanlar yaşamış” diyerek hikâyeyi başlatır.

Sırayla her çocuğa söz hakkı vererek birkaç cümle ile hikayeyi tamamlamalarını ister. Oluşan hikâyelerden sonra çocukların hikayelerini canlı fotoğraf olarak canlandırmaları sağlanır.

ÖRNEK 4

DRAMADAN RESME

Konu: Karda oyun /düşsel

Yaş Grubu : 5,6 yaş grubu

Yöntem: Drama, resimleme

Süre : 40 dakika

Araç Gereç: Gazete kâğıdı, beyaz kâğıt, bant, pastel boya, resim kâğıdı, resim altlığı, insan bedeni

AMAÇ

- Ø Gözlemlerini duygularını ve deneyimlerini anlatmada bedenini kullanma
- Ø Düş gücünü zenginleştirme.
- Ø Gözlemlerini, deneyimlerini ve düşlerini resimlerine renklerde aktarma.

AMAÇ DAVRANIŞLAR

- Ø Kardan adamı kendi bedeniyle içselleştirme
- Ø Bedenini istediği forma-biçime dönüştürebilme
- Ø Zevkli ve eğlenceli oyun oynama.

- Ø Düşlerini canlandırma.
- Ø Düşlediği kardan adamı resimleme
- Ø Arkadaşlarının resimleri üzerinde yorum yapma.

1. Aşama: Drama

2.

Öğretmen: “Önceki gün karda yürümüştük, karda izler çıkarmıştık, kartopu oynamıştık. bugün de ‘drama odası’nda aynı şeyleri yapacağız...” der.

Öğretmen: “Önce karda yürüyelim.” diyerek öğrencileriyle birlikte ‘drama odası’nda karda yürüyormuş gibi yürümeye başlarlar.

Öğretmen: “Aman dikkat edin, burası buz tutmuş kayabilirsiniz.” dediğinde, bazı öğrenciler düşmemek için birbirlerine tutunurken; bazıları da kayarak düşerler. Öğretmen, düşen öğrencilere “Bir yerin ağrıdı mı?” diye sorarak “Bundan sonra dikkat et!” der.

Öğretmen: rastgele bir yer göstererek “Aaaa burada su birikmiş. ortadaki taşın üstüne basarak karşıya geçelim.” diye uyarır. Öğrenciler, suyun içine düşmemek için çok dikkat ederler. Taşın üstüne basarak geçerler. Öğretmen; “Şimdi de yere uzanarak kar alalım” der. Halı üzerinde yuvarlanarak hepsi farklı farklı kardan adam oluştururlar.

Öğretmen: “Şu anda ben, Güneşim. Tüm ışığımı sizlere iletteceğim. Sıcaklığımla sizleri yavaş yavaş eriteceğim.” der. Öğretmen, kollarını yana açar. Gücünü, ışığını parmaklarının ucunda yoğunlaştırarak tüm öğrencileri etki alanına alıyormuş gibi yapar. Etki alanına giren öğrenciler, yavaş yavaş eriyerek yerde su olurlar.

Öğretmen: “Kardan adam yaptığınızda çocuklar da kartopu oynuyor ya da kar yağıyor olabilir, değil mi?” gibi anımsatmalarla resim kağıdındaki kompozisyona ek düzenlemeler yapmaları gerektiğini hissettirir.

Bazı öğrenciler kardan adamın yanına çocuk da eklerler. Kar yağarken yapanlar da olur. Çalışmalar sonunda öğretmen, resimleri tüm öğrencilerin görebileceği bir yerde sergiler.

Drama Lideri (Öğretmen)

Drama etkinliklerinin yararlı olabilmesi, büyük ölçüde liderin (öğretmenin) olumlu ve doğru yaklaşımına, rehberliğine bağlıdır, liderin belirlediği hedefler ve yöntemler doğrultusunda katılımcılar kendi deneyimlerini ve yaratıcılıklarını katarak bir olayı, durumu veya bir yaşantıyı canlandırırlar.

Eğitimde drama çalışmalarında, öğretmenin rol aldığı bütün grupta yapılan drama çalışması en etkili olanıdır.

Ders yılı başında çocukların kaynaşabilmesi için lider bu çalışmaları daha uzun tutmalıdır. Küçük yaş gruplarında yapılacak denge sağlayıcı ısınma çalışmalarına daha fazla yer vermelidir. Yapılacak her drama çalışmasına başlarken ısınma, uyum ve güven çalışmaları yapılır. Bu çalışmaların verimli olabilmesi, Liderin nitelikli ve iyi eğitim almış olmasına bağlıdır.

Liderin Konumu

İyi bir lider drama çalışmaları için aşağıda belirtilen davranışlar yerine getirmelidir.

- Ø Gruba güven vermelidir. İyi bir sır saklayıcı olmalıdır.
- Ø Çocukların fikirlerine önem vermeli, grubu dinlemelidir.
- Ø Sabırlı olmalıdır. Beklemeli, kendisinin de yeni şeyler öğrendiğinin farkında olmalıdır.
- Ø Grubu etkin olarak dolaylı ya da doğrudan kontrol edebilmelidir.
- Ø Taraf tutmamalıdır. Grubun durdurma, değiştirme, yönlendirme hakkına saygı duymalı.
- Ø sorulan sorulara soru ile karşılık vererek yanıtı çocuklardan almalıdır.
- Ø Eleştiriler yapılırken hemen onaylamamalı, başka öğrenciye de söz hakkı vermelidir. İyi bir gözlemci olmalıdır.
- Ø Mutlaka planlı çalışmalıdır. Dramanın sınırlarını bilerek hareket etmelidir.
- Ø Salonun ya da sınıfın hazırlanmasında diğer kişilerden yardım alınmasını sağlamalıdır. İş birliği yapabilmelidir.
- Ø Çocukların derse gergin başlamasına neden olabilecek durumlar yaratılmasına izin vermemelidir.
- Ø Etkinliklerde müzik kullanılacak düzen hazırlamalıdır.
- Ø Cana yakın, güler yüzlü, sempatik, doğal davranışlar sergilemelidir.

UYGULAMA FAALİYETİ

Drama uygulamaları örneklerini inceleyerek Erken Çocukluk Eğitim Kurumlarında drama etkinliklerinde uygulamak üzere bir etkinlik planı hazırlayınız.

Hazırladığınız planın sınıfta sunumunu ve hazırlıklarını yapınız.

Drama etkinlik planınızı Erken Çocukluk Eğitim Kurumları drama çalışmalarında kullanmak üzerine saklayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
Ø Konuyu belirleyiniz.	Ø Yaş ve gelişim seviyesine uygun konu belirleyiniz.
Ø Alt konuyu belirleyiniz.	Ø Araştırmacı olunuz.
Ø Kavram belirleyiniz.	Ø Bilgilerinizi gözden geçiriniz.
Ø Yaş grubu belirleyiniz.	Ø Seçilen konuyu yaş grubu için tekrar gözden geçiriniz.
Ø Materyal belirleyiniz.	Ø Çalışmaya uygun materyal seçiniz.
Ø Uygulama aşamalarını belirleyiniz.	Ø Uygulama aşamalarında yer alan çalışmalardan konuya uygun etkinlikler seçiniz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Sevgili Öğrenci,

Aşağıda hazırlanan değerlendirme ölçeğine göre kendiniz ya da arkadaşınızın yaptığı çalışmayı değerlendiriniz. Gerçekleşme düzeyine göre “Evet/Hayır” seçeneklerinden uygun olan kutucuğu işaretleyiniz.

İşlem Nu	Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1	Konu belirlediniz mi?		
2	Alt konu belirlediniz mi?		
3	Konuya uygun kavram belirlediniz mi?		
4	Yaş grubunuzu belirlediniz mi?		
5	Yapılacak çalışmaya uygun materyal seçtiniz mi?		
6	Uygulama aşamalarında yer alacak etkinlikleri drama aşamalarına göre sıraladınız mı?		
TOPLAM			

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa ilgili faaliyete dönerek tekrar ediniz. Cevaplarınızın tümü “evet” ise bir sonraki faaliyete geçebilirsiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği kurşun kalem kullanarak işaretleyiniz. Cevaplarınızı cevap anahtarından kontrol ediniz.

A. ÇOKTAN SEÇMELİ SORULAR

- Aşağıdakilerden hangisi drama uygulamalarında fiziksel ortam özelliklerindedir?
  - Çocukların dar veya geniş her ortama uyması
  - Özel sahne düzeni
  - Seramik ya da granit yer döşemesi
  - Ses ve ışık düzeni
- Aşağıdakilerden hangisi drama çalışmalarındaki oyun grubunda dikkat edilecek özelliklerden değildir?
  - Çalışmalarda grubu oluşturacak öğrencilerin yaş ve gelişim seviyeleri
  - Çalışmalarda en fazla 10-12 kişilik gruplar oluşturulması
  - Belirlenen etkinliklerde yalnız öğretmenin yönergeleriyle oyuna yoğunlaşılmalı
  - Çocukların rol yaparken başarısızlık kaygısı taşımaması için yapılan işlemler gözden geçirilmeli
- Aşağıdakilerden hangisi katılımcılar için altın kurallardandır?
  - Alıştırmalar sırasında fikirlerinizi açıklayınız
  - Mükemmel sahne sanatçısı olabilirsiniz.
  - Pozlardan ve kopyacılıktan kaçınınız
  - Tüm süreçlere istemeseniz de katılmalısınız.
- Aşağıdakilerden hangisi drama uygulama planında yer alır?
  - Güven
  - Düşsel kahraman
  - Materyal
  - Provalar
- Aşağıdakilerden hangisi iyi bir drama liderinin davranışı değildir?
  - Gruba güven vermelidir
  - Çocukların fikirlerine önem vermelidir
  - Sabırlı olmalıdır
  - Çalışmalar sırasında yönergeleri verirken ciddi olmalıdır.
- Aşağıdakilerden hangisi drama planı hazırlamada ilk sırada yer almalıdır?
  - Materyal
  - Kavram
  - Uygulama basamakları
  - Konu

7. “Duygular” konulu bir drama çalışması yapılmak istendiğinde amaç aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?
- A) Kartondan çizilmiş yüz ifadeleri ile uygulama yapmak
  - B) Anne-baba-akraba ilişkilerini kavratmak
  - C) Kardeş kıskançlığında duygularını ifade etmek
  - D) İfade becerisine katkı sağlamak, duygularını ifade etmek
8. Erken-geç kavramını verebileceğiniz hikâye aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Kurtla kuzu
  - B) Kırmızı başlıklı kız
  - C) Tavşan ile kaplumbağa
  - D) Karga ile tilki
9. Drama uygulamaları kaç saat uygulanır? Aşağıdaki seçeneklerden bulunuz.
- A) 45 dakikalık iki aşama
  - B) 1 ders saati
  - C) 2 ders saati
  - D) 25 dakikalık üç aşama
10. Drama uygulamalarında liderin rolü aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?
- A) İlk başlarda çocukların oyuna katılımını sağlamalı
  - B) Konunun işlendiği oyunlarda kötü adam, sorun çıkaran kişi rolü olmamalı
  - C) Çalışmalar benimsenince ilk oyuncu olmalı
  - D) İlk başlarda oyunu başlatan olmalı

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda, uygun ortam sağlandığında erken çocukluk eğitim kurumlarında eğitici drama çalışmaları planlayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Ø Eğitimde drama çalışmaları uygulama basamaklarının kullanıldığı temel eğitim anasınıfları, erken çocukluk eğitim kurumları, drama eğitimi veren dernek, atölye, çocuk tiyatroları vb. yerlerde drama çalışmalarına ilişkin uygulama basamaklarını izleyebilir ve bunların sonucunda izlenimlerinizi ve drama uygulama örneklerinizi rapor haline getirerek sınıfta arkadaşlarınızla paylaşabilirsiniz.

2. DRAMA LİDERİNİN ROLÜ

2.1. Isınma Çalışmaları

Bir sınıfta ya da drama atölyesinde yapılan ilk çalışmalardır. Lider (öğretmen) tarafından yönlendirmelerle yapılır.

Grubu oluşturan çocukların ya da katılımcıların birbirlerini tanımalarına ve bütünleşmelerine ilişkin çalışmalardır. Yapılacak çalışmalarda, yeni kurgulanan yaşantılarına istekle hazırlanmalarını sağlar. Aynı zamanda uyumlu olmaya, kaynaşmaya, duygularını kullanarak gözlem yapmaya; duygularını, düşüncelerini kısaca tüm bedenini işlevli hale getirmeye yarayan bölümler yer alır.

Isınma çalışmalarında ritm eşliğinde yürüme, koşma, zıplama, itme, çekişme hayvan öykünmeleri ve yürüyüşleri, farklı zeminlerde ve zamanlarda yürüme, verilen yönergelere uygun ritm tutma gibi alıştırmalar yapılır. Serbest çalışmalar gibi görünse de bu gruptaki çalışmalar kesin kurallarla sınırlanmıştır. Lider bu kuralları ve sınırları bilen kişidir ve çalışmaları kendisi yürütür.

Isınma çalışmaları bireyin kişisel özellikleriyle birlikte devinim, biliş, duyuşa ilişkin özelliklerinin gözlenmesi, gözlem sonuçlarına göre diğer katılımcıları da bu yönleriyle gözlemlemesini sağlar. Bu gözlemler sonucunda katılımcıların güven kazanmak, gözlem yapabilme becerisi geliştirmek, duyularını kullanmak, uyumlu davranmak, beynini ve bedenini yönetmek konusunda kendisine yol gösterir. Bu yönlendirmelerin benimsenmesi ısınma çalışmaları ile sağlanır. Yapılacak yönlendirmeler hareket ve oyunlar lider (öğretmen) tarafından kısa notlar halinde yazılır. Çalışmaların benimsendiği ve grupların uyumlu olduğu gözlemlenmişse, sürenin sınırlı olduğu durumlarda not alınmayabilir.

Isınma çalışmalarının içinde uyum, güven çalışmaları yer alır. Aşağıda çeşitli ısınma çalışma örnekleri verilmiştir.

Isınma Çalışmaları

- Ø El açıp kapamayla ısınma hareketlerine başlanır. Elden başlayarak bilek, dirsek, kol, omuz, ayak, diz, bacak, bel, boyun ile dairesel hareketlerle ısınma tamamlanır.
- Ø Hoş geldin, merhaba gibi birbirini selamlama ve tokalaşma “dur”denilince yanındakinin bir yerini tutmaları istenir.

Oyun 1:

- Halka şeklinde olunur. Ayaklar omuz hizasında açılır.
- Boyun sağa sola aşağı yukarı hareket ettirilir.
- Parmak uçlarında yükselerek elma toplanır ve elmalar sepete konur kollar çapraz olarak ayaklara dokunulur.
- Yavaş hareketlerle küçük yürüyüşler yapılır.
- Ayakların dışına basılarak yürüyüşler yapılır.
- Parmak uçlarına basılarak yürüyüşler yapılır
- Eşler elele tutuşup birbirini çeker.

Oyun 2:

Halka oluşturulur. Bacaklar omuz hizasında iki yana açılıp baş sağa sola, ortaya öne, yukarıya sırayla yavaş yavaş çevrilir.

- Eller yukarı kaldırılıp vücut iki yana esnetilir.
- Öne eğilip kollar serbest hareket ettirilir.
- Arka arkaya sıralanılıp yavaş yavaş koşmaya başlanır. Öğretmen elini bir kez çırptığında ters yöne doğru koşulur. İki kez çırptığında kendi etrafında dönüp aynı yönde devam edilir.

- Ayrı bir komutla ayaklar kalçaya doğru vurularak koşulur. Sonra durulur, derin bir nefes alınıp, iki gruba ayrılır.

Oyun 3:Gazete Oyunu:

- Beş ya da yedişerli gruplar oluşturulur.
- Her grubun önüne gazete yayılır.
- Halka şeklinde gazetenin etrafında müzik eşliğinde dansedilir.
- Müziğin durmasıyla herkes gazetenin üzerine zıplar.
- Sonra oyun gazetenin yarısı atılarak devam eder.
- Her defasında gazete bölünerek oyuna devam edilir.

Isınma-Uyum-Güven Çalışmalarına Örnekler Uyum Çalışmaları

Ø Sayı öğretimi

- Sırayla saydırılır.
- Çift sayıyı söyleyenler kendi sayılarını söyleyerek öne çıkarlar
- Gruplar ikiye ayrılır.

Ø Toplarla tünel oyunu: Top, bacaklar arasından geriye doğru gönderilir.

Ø Çimdik Oyunu

- Sıra olunur.
- Avuç içine küçük bir nesne konur.
- Arkadan öne doğru elden ele öne doğru gönderilir.
- Boş avuca koyar gibi yapılır.

Ø Eşini tanıma

- İkişerli eşler oluşturulur.
- Eşler önce birbirlerini incelerler.
- Sırt sırta verip eşlerinin dış görünüşlerini tanımlarlar.

Ø Ayna

- İkişerli eşler oluşturulur
- Karşılıklı dururlar.
- İki kişi aynı anda ayna karşısındaymış gibi davranır.

Güven Çalışmaları

Ø Kör dolaştırma

İkişerli eş oluşturulur.

- Eşlerden birisi gözlerini kapatır.
- Diğer gözü kapalı olana mekanı dolaştırır
- Eşler değiştirilerek tekrar yapılır.

Ø Hamur olma ve biçim verme

- İkişerli eş olunur.
- Eşlerden biri biçim verilecek hamur şeklinde bekler
- Diğerleri ona istediği biçimi verir.
- Eşler değiştirilerek tekrar yapılır.

Ø Masaj çalışması

- Gruptan birisi yere uzanır.
- Diğerleri ona masaj yaparlar.
- İyice yumuşadıktan sonra bütün grup onu tutar.
- Bütün mekanı dolaştırırlar.
- Yavaşça yere bırakırlar.

Kaynaştırma Çalışmaları

Kaynaştırma çalışmaları ile verimli drama çalışmasına geçiş amaçlanır. Grupta bulunan bireylerin çalışmaya istekle başlayıp sürdürebilmeleri, verimli kaynaştırma çalışmaları yönünden çok büyük önem kazanır.

Bu çalışmalarda bireyler birbirini isimleriyle tanırlar. İsimler bilinse bile buna eklenen devinimler, bilişsel süreçler, duyumsanarak yapılan çalışmalar etkileşimi artırır. Uyum ve güven ortamı oluşturur.

Fotoğraf 2.1: Dramayı uygulamak için uygun bir çevre olmalıdır

Tanışma-1

Ø İsim-ımaı oyunu

- Daire şeklinde oturulur. Kişi ismini farklı bir ritimle söyler.
- Kişi ismine uygun hareketle dairenin ortasına gelerek farklı imajla ismini söyler

Ø İsim-hareket oyunu

- Grup 2-3 tur ismini söyler. Bu arada isim ve hareketler akılda tutulur.
- Kişi ismini ve hareketini söyle (Ayşe:Boyun bükme gibi)
- Gruptan herhangi birinin ismini ve hareketini de tekrarlar
- Gruptaki bireylerin hepsinin tekrarlaması istenir.
- Yanlış yapan oyundan çıkar.

Ø Top oyunu

- Halka şeklinde oturulur.
- Birey kendi ismini söyleyerek topu karşısındakine atar.
- Topu tutan yine kendi ismini söyleyerek atar.
- Bu şekilde herkese top gidinceye kadar devam edilir.
- Daha sonra topu atmak istediği kişinin adı söylenerek top atılır

Ø Meyve sepeti oyunu

- Halka oluşturulur.
- Halkada herkese elma, armut, muz diye sırayla isim verilir
- Oyunda yerleri çizerek belirlemek gereklidir.
- “Elma” yönergesiyle elmalar yer değiştirir
- Diğer meyveler içinde söylenir
- “Meyve sepeti” yönergesiyle herkes yer değiştirir
- Açıkta kalan ebe olur
- İki meyvenin adı söylenebilir
- Boş kalan yere adı söylenen meyve geçer
- (Kurallı oyunu öğrenme, kurala uyma yararı vardır. Pasif öğrenciyi aktif hale getirir.)

Konsantrasyon Çalışmaları

Grubu oluşturan bireylerin esas oyuna başlamadan önce aynı çizgiye gelmeleri anlamına gelir. Herkesin dikkatini belirli bir noktada toplamasını sağlayan etkinliklerdir. Grubun birbirine dikkatini çekmek amaçlı çalışmalarda grup oluşumu gerçekleşir. Bireyler arasında psikolojik etkileşimi de sağlar. Karşılıklı iletişim kurularak, grup dinamiği oluşturma çalışmaları yapılır. Ayrıca içsel deneyim ve denetimin de gerçekleşmesine de yardımcıdır.

Konsantrasyon Çalışmalarına Örnekler

Ø Kukla olma

- Yukarıda bir noktaya kollar gergin olarak uzanılır. Nefes alınır.
- Öğretmenin işareti ile kollar ve baş serbest olarak öne düşercesine bırakılır. Nefes verilir.
- Lider parmak şıklatarak kademe kademe yavaşça grubu ayağa kalkmasını sağlar.
- Sonra baş dik duruma getirilir.

Ø Kopyalama

- Sıra olunur.
- Herkes sıra ile yürür
- Önündekini kaybetmeden onun hareketlerini yaparak yürümeye devam edilir.

- Yanlış yapan oyundan çıkarılır.

Ø **Kardan adam**

- Kendilerini kardan adam gibi hissetmeleri istenir.
- Güneşle birlikte erimeleri istenir.
- Yere su damlası olarak birikmeleri istenir.
- Birlikte birikmiş suyun dalgaları halinde hareket etmeleri ve dağılmaları istenir.
- Ayrı bir su tanesi olarak güneşin sıcaklığı ile buharlaşmaları istenir.

Ø **Silindir olma**

- Silindir şeklinde bir kutunun içinde olduğunuzu düşünüp şeklini almaları istenir.
- Silindirin gittikçe açılmaya başladığını düşünüp şekil alınır.
- Hareketlerle açılarak silindir genişlemiş şeklini almaları istenir.

Ø **Sayı çizme**

- Tek ayak üzerinde dengede durmaları istenir.
- Bir ayak üzerinde dururken diğer ayakla birden ona kadar sayılar çizilir.
- Daha sonra diğer ayakla aynı hareketler tekrarlanır.
- Dengede durabilen büyük yaş gruplarına uygulanabilir.

Oynama (Esas Çalışma)

Oyundaki karakterlerin özelliklerini, duygularını canlandırmaktır. Bir tiyatro oyunundaki veya filmdeki oyuncuyu canlandırmak değildir. Herhangi bir varlığı ya da karakteri kendi hayal dünyasını da katarak davranışsal ve duygusal özellikleriyle canlandırmaktır. Belirlenmiş kurallarla özgürce bırakılarak oyun kurma ve bu oyunları geliştirme şeklinde uygulanır. Yaratıcılıkta hayal gücünü kullanmak gibi yapılan çalışmalar da önemli rol oynar.

a. Pantomim

Fikirlerin sözcükler olmadan ifade edilmesidir. Yaratıcı dramayı çocuklara tanıtmada en etkili yoldur. Çocuklar pantomimden çok hoşlanırlar.

Küçük yaşlardaki çocuklar için mimikler ve hareketlerle bazen canlandırılan duruma göre sesler eklenerek sözcük kullanmadan uygulanır. Müzik pantomim çalışmaları için çoğunlukla kullanılan bir materyaldir.

Pandomimi yapılacak olay önceden öğretmen tarafından anlatılmalıdır. Öğretmen önce pandomimi yapılacak fikri çocuklarla paylaşır. Çocukların öz güvenlerinin tartımını yapar, değişik fikirleri olup olmadığını öğrenir. Bazı çocuklar çekingen davranabilir, desteklenmesi gerekir. Yaratıcı pandomimin konuları ve uygulamaları çok çeşitlidir. Çünkü yaratıcı pandomimde yapacağı etkinliğe çocuk kendisi karar verir. Buna göre de pandomim etkinliğinin süresi çocukların fikirleri doğrultusunda belirlenir. Çocuğun çalışmalar sırasında rahat olması çok önemlidir. Öğretmen bu konuya özen göstermelidir. Birinci derecede çalışmayı yapan çocuğun yaptığı işten memnun olmasıdır. Bu durum çocuğa hissettirilmelidir. Çalışma sonucunda çocuk arkadaşlarıyla bu durumu zevkle paylaşacaktır. Boş alanda yarım daire şeklinde oturularak başlanır. Görme, işitme açısından önemlidir. Küçüklerle 10-15 dk. uygulanmalıdır.

Yaratıcı pandomim:

1. Fikir üretme
2. Özel öğretim
3. Özel cevap
4. Kısa bir oyun gibi farklı tekniklerle uygulanır.

1. Fikir üretme: Çocuklar, öğretmen tarafından değerlendirilmeden çok hızlı bir şekilde fikir üretmek için cesaretle yönlendirilir. Yönlendirme sonucunda çıkan fikirleri yine çocuklar canlandırır.

2. Özel öğretim: Öğretmenin açtığı tartışma konusu için değişik fikirleri olduğunu vurgular ya da pandomim uygulamalarından çıkardığı notları kullanarak örneğin çevre kirliliği hakkında çok bilgilisiniz. Bazılarınız piknik alanında çöpleri topluyor vb. gibi örneklerle tahmin yürütür. Bu çalışmada öğretmen çocuklara kendi fikirlerini kabul ettirmemeye özen göstermelidir.

3. Özel Cevap: Herkesin bildiği bir konu ile başlamak en doğru yoldur. Çocuklar tarafından önce kısa bir olay canlandırılır ve donmuş gibi hareketsiz hale gelirler. Öğretmen hızla çocukların arasında dolaşır. Canlandırdıkları olayı söyleyip söylemek istemediklerini sorar. Sonra da fikirlerini söyleyenleri değerlendirmeden “evet, çok ilginç” gibi cevaplar verebilir.

4. Kısa bir oyun: Pandomimde çocukların gruplar oluşturarak çalışmalarını uygundur. Olabildiğince kısa uygulanan oyun öğretmen tarafından belirlenir. Yine de çocukların fikirleri sorulmalıdır. Grup içinde de olsa çocuk kendi fikrini kendi başına canlandırmalıdır.

Pantomim Çalışmalarına Örnekler

Ø Sevgi makinesi

- Kendilerini büyük bir makinenin parçası olarak düşünmeleri istenir.
- Küçük grupla (6-8 kişi) yapılır.
- İlk kişi ortaya gelir ve hareket etmeye başlar. Ağır ritmik devinimlerle tüm bedenini sağa sola sallar.
- İkinci kişi ortaya gelir ve birinci kişinin omzuna dokunur. Kendisi başını aşağı yukarı sağlayarak, ritme uyarak devinimlere katılır.
- Üçüncü kişi ortaya gelir yine birincinin omuzuna dokunur. Kendi kollarını aşağı yukarı çevirerek bir hareket başlatabilir.
- Dördüncü kişi, avuçlarını açıp kapatarak devinimlere katılabilir.
- Beşinci kişi de birincinin omuzuna dokunarak yerde oturarak ayaklarını uzatıp çekebilir vb.
- Herkes devinimler yaparken lider; “Makinemiz yoruldu..., makinenin parçası arızalandı..., üzüldünüz..., parça tamir edildi..., çok sevindiniz..., çok sevdiğiniz birisi için çalışıyorsunuz... vb. yönergelerle makineye değişik hız ve yön verir.

Ø Kaybolan Cüzdan

- Oyuncular yarım daire şeklinde oturur.
- Ortamın dağınık olmasına özen gösterilir.
- 6-7 öğrenciyi dairenin ortasına çağırır oyuncak parçaları verir, kutuya benzer Legolar olabilir.
- Kaybolan bir cüzdan bulduklarını söyler
- Öğretmene göre en güzel ve dolu cüzdandır. Buna göre şu yönergeleri verir.
  - Cüzdanı elinize alın
  - Ona bakın
  - Ona tepki gösterin
  - Onu yanınıza geçirin
- Daha sonra sorular sorar
  - Rengi nedir?
  - Yeni mi eski mi?
  - İçinde ne vardı?
  - Çamurlu muydu? Sorularının cevaplarını çocuklardan alır.

Pantomim Çalışması Yapılabilecek Konular

Ø Duyularla ilgili olarak;

- Tatma:
  - Çok lezzetli bir çikolata parçası yemek.
  - Ekşi bir üzüm yemek.
- Koku alma:
  - Bahçede yakılan odun ateşinin kokusu.
  - Kozmetik dükkanında parfüm kokusu.
  - Lokantadan geçerken döner kokusu.
- İşitme:
  - Balon patlamasını duyma.
  - Bir hışırtıyı duyup ne olduğuna karar verme.
  - Uzaktan gelen satıcının sesine karar verme.
- Görme:
  - Karanlık dolapta giysi arama.
  - Çamaşır sepetinden çorap arama.
  - Kaybolan iğneyi arama.
- Dokunma:
  - Buz parçasına dokunmak.
  - Tarağın dişlerine dokunmak.
  - Peluşa dokunmak.
- Sinemaya gidiyoruz.
  - Sinemanın önünde kuyruktasınız bilet alıyorsunuz.
  - Teşrifatçıya bilet veriyorsunuz.
  - Paltonuzu çıkarıp oturuyorsunuz.
  - Patlamış mısır alıyorsunuz.
  - Komik bir film izliyorsunuz.
- Okulda kuş
  - Sınıfa giriyorsunuz.
  - Sınıfta bir kuş buluyorsunuz.
  - Çok eğleniyorsunuz.
  - Kuş pencereden uçuyor.

- Üzüyorsunuz.

Rol Oynama

Oyundaki karakterlerin özellikleri ve duyguları canlandırılır. Rol oynamanın ilk uygulamalarında çocukların mesleklere ilişkin basmakalıp davranışlar göstermesi önlenmelidir. Örneğin polisin hırsızı yakalaması, doktorun hastayı iyileştirmesi vb. kızgın adam kişiliğini, yalnızca “kızgınlık” özelliği ile canlandırmalıdır. Mesleklerden yola çıkılarak farklı insanları da tanımaları, toplumu oluşturan bireylerin rollerini kavramaları büyük önem taşır. Rol oynamanın en kolay yolu, toplumu oluşturan farklı bireylerin mesleki görevlerini pantomimle canlandırmaktır. Öğretmen ya da lider tarafından başlatılması oyuna geçişi kolaylaştırır. Çocuklar sonradan oyuna katılarak, roller alarak, sözlü olarak da katılabilirler. Örneğin öğretmen bir dalgıçla konuşan köpekbalığının resmini gösterir. Aralarında tartışma vardır ve köpekbalığı sahile çıkmak ister. Dalgıç neden gidemeyeceğini açıklar ve “ben köpekbalığıyım siz de dalgıçsınız. Sahile neden gidemiyorum?” diyerek olayı başlatır. Rol oynamanın temelini drammatizasyon tekniği oluşturur. Empati (kendini başkalarının yerine koyma) kurma, rol oynama çalışmaları ile gelişen beceridir.

Fotoğraf 2.1: Aktivitelerin büyük bir duyarlılıkla yapılması gerekir

Rol Oynama Çalışmalarına Örnekler

1. Üzgün çocuk, sinirli sürücü, kızgın satıcı, uykusuz öğretmen gibi karakterler verilebilir. Uygulamalarda birden fazla öğrenci, farklı karakterler yaratarak grup oluşturabilir.

2. çocuklardan uzayda neler olduğuna ilişkin fikirler geliştirmeleri istenir. Bu etkinliğe ilişkin, video, poster, slayt gösterisi gerekebilir. Bazı uzay cisimlerini tanımladıktan sonra oyuna geçilir. Çeşitli uzay cisimlerinin konuşmasını ve hareketini canlandıracak çocuklar rollerini seçer. Örneğin; astronot, gezegen, yıldız, uzay yaratığı vb. Daha sonra ikili, üçlü gruplar oluşturarak aralarında konuşurlar.

3. “mış” gibi yapmak; simitçi, bahçıvan, tezgahtar, işe geç kalmış memur, baloncu .... mış gibi olmak.

4. Ortaya bir çocuk gelir, olmak istediğini söyler. Diğer çocuklar onun çevresinde bulunan canlı-cansız nesnelere canlandırır.

Doğaçlamalar

Rol oynamanın gelişmiş bölümüdür.

Başlangıçta zor olan çalışmalardır. Konuşmalar, başlangıçta akıcı değildir. Uygulamalar ilerledikçe sözcükler bulunmaya başlar. İlk başlarda karşılıklı konuşmalar kısa ve sınırlıdır. Alışan çocuk daha kolay konuşmaya başlar. Yeni kelimeler buldukça yeni konuşmalar da kendiliğinden gelmeye başlar.

Doğaçlamalarda gerçeğe uygun davranışlar yanında çocuğun hayali durumlar yaratmasını da sağlar. Dil gelişimine de katkı sağlar.

Doğaçlama uygulamalarında gerekli durumlarda yağmur, araç sesi vb. efektler kullanılabilir. Efekt sesleri hayal dünyasının uyarılmasını sağlar, daha kolay doğaçlama yapmasına yardımcıdır.

Efekt seslerinin yanında farklı materyaller, şapka, fular, şal, pelerin, önlük, gözlük, değersiz takılar, giysiler vb. kullanılarak farklı karakterler canlandırılabilir.

Planda yer verilmeyen bölümdür. Başarılı bir drama lideri dersin sonunda bu bölümde katılımcıların kendi yaratmalarından çıkan ilginç oyunları ve fikirleri not alır. İlgilenen kişilerle paylaşmak üzere saklar.

Büyük katılımcılarla yapılan çalışmalarda, katılımcılardan her biri dönüşümlü olarak not almalıdır. Bu durum alışkanlık hâline getirilmelidir.

Öğretmenin gözlem notları, öğrenciyi tanımak, yaratıcı yönlerini fark etmek ve kendisine yansıtma, olumlu yönlerini ailesi ile paylaşmak açısından büyük önem taşır. Drama çalışmaları öğrenci değerlendirmede karne notu olarak kullanılmaz. Öğretmen, öğrenci, aile iletişimi çocuğa daha değerli katkılar sağlar.

Doğaçlama Çalışmalarına Örnekler

1. Sözcük çağrışımı oyunu-I

Lider, “cam” kelimesinden çağrışım yapmalarını ister. “camla” ilgili iki kelimelik çağrışımlar alınır. Örneğin “tuzla buz olmak”, “camdan kalp”, “cam macunu”, “cam bardak”, “cam sürahi” gibi sözler ortaya çıkabilir.

2. Sözcük çağrışımı oyunu II

Lider, üyelerden “pamuk” kelimesini içeren iki söz türetmelerini ister. “Pamuk prenses”, “pamuk ipliği”, “pamuk helva”, “pamuk kozası” sözlerini birlikte kullanarak, her grup doğaçlama oyun ortaya koyar.

Doğaçlama

Ø Maske

- Gruba “maske kavramının kendilerine neleri çağrıştırdığı sorulur.
- Günlük yaşamda insanlar hangi maskeyi kullanıyorlar?
- Maskeyle neler anlatıyorlar?
- Maskenin altında ne söylemek istiyorlar?
- Maske kullanılan durumları tartışmaları ve yaratmaları istenir.

Ø Kardan adam

- Kendilerini kardan adam gibi hissetmeleri istenir.
- Güneşle birlikte erimeleri istenir.
- Yere su damlası olarak birikmeleri istenir.
- Birlikte birikmiş suyun dalgaları halinde hareket etmeleri ve dağılmaları istenir.

Ø Yaşlılar doğaçlaması (objelerle çalışma)

- İki yaşlı insanın resimleri gösterilir
- Resimlerin analizi yapılır
  - Kişilerin nerede oldukları
  - Kaç yaşında oldukları
  - İsimlerinin neler olabileceği konularında önerilerde bulunulur ve karar verilir.

- Yaşlıların kimliği ile karar verilen özelliklerde bir durumun yaratılması istenir.
- Tartışılan durumlar oyunla gösterilir.

Ø Nasıl bir dünya

- Tüm grupla birlikte nasıl bir dünyada yaşıyoruz sorusunun yanıtları büyük bir kartona yazılır.
- Diğer kartona “nasıl bir dünya istiyoruz” sorusunun yanıtları yazılır.
- Gruplar oluşturulur
- İdeal dünya ile ilgili doğaçlamalar yaratılır.

Ø Hediye Paketi

- Lider oldukça ilgi çekici parlak kağıtlara, süslere hazırlanmış bir hediye paketini ortaya getirir.
- Çocuklar yarım ay şeklinde oturtulur.
- Lider çocuklara paketin içindeki hediyeyi tahmin etmelerini ister.
- Çocuklar gruplar oluşturur.
- Liderin yönergeleriyle hediyein geldiği yeri, kime geldiği, nasıl geldiği, nasıl alındığı hakkında fikir yürütür.
- Her grup hediye paketi hakkında farklı bir hikaye oluşturur.

Oluşumlar

Drama uygulama basamaklarında yer alan en üst çalışma düzeyidir. Isınma, uyum, güven çalışmalarıyla kaynaşmanın sağlanan, oyuna konsantrasyon çalışmalarıyla rol oynamaya hazırlanan, doğaçlamalarla karakter canlandırmaları yapan çocuk, oluşumlarla yaş ve gelişim düzeyine göre kurgulanmış oyunlar gerçekleştirebilir. Bu çalışmalar amaçlanan son aşamadır. Oluşumlarla anlatılmak istenen sürecin özellikle önceden hiç açıklanmamış, belirsiz bir çıkış noktasından başlamasıdır. Bu çalışmalar sırasında etkinliklerin ne şekilde gelişeceği ve nereye ulaşılacağı önceden belirlenmez.

Dramanın bu çalışma sürecinde çocukların yaratıcılıkları da oldukça gelişmiş, ilginç yaratmalar oluşturacak düzeye gelmiştir. Başlangıçta bir özelliği, bir davranışı, bir durumu bedeniyle ve sözlerle canlandıran çocuk; drama çalışmalarında yararlanılan her türlü araç-gereç ve materyali kullanabilecek düzeye gelir. Bu çalışmalar aynı zamanda çok çeşitli deneyimlerin yaşandığı bölümdür. Bilindik bir hikâyeden yola çıkılan oluşumlar, yeni oluşumlar, bilindik bir hikâyenin yer yer değiştirilmiş hâliyle gerçekleştirilecek oluşumlar uygulanır. Uygulamalar sırasında çocuklar rollerini unutabilir. Bu üzerinde durulmaması gereken bir durumdur. Lider bu çalışmalara başlarken ilk aşamada hikâye seçimini iyi yapmalıdır. Hikayeyi çocuklarla oluşturmalıdır. Yine ilk rolü kendisi oynamalıdır.

“Kimsenin bilmediği bir hikaye oluşturacağız” şeklindeki bir açıklama liderin işini kolaylaştırabilir. Liderin notlar olarak paylaşabileceği kişiler için bu çalışmalarını da saklaması gerekir. Bu çalışmalar aynı zamanda dramatizasyon çalışmalarını olarakta uygulanabilir.

Fotoğraf 2 3: Grup çalışmalarını çocuklara birlikte çalışmanın hazzını tattırır

Oluşum Çalışmalarına Örnekler

Ø kırmızı başlıklı kız

- Hikâye anlatılır. Değiştirilerek güncellenebilir
- Gruplar oluşturulur
- Roller dağıtılır. Çocuklardan rollerini açıklamaları istenir.
- Çocuklara oyunda yapılacak yaratıcılığı ortaya çıkaran fikirler sorulur.
- Planlanan oyun gruplar halinde oynanır.
- Rahatlamaya geçilir.

Ø Uyumak İstemeyen Çocuk

- Hikaye anlatılır
- Gruplar oluşturulur
- Roller dağıtılır. Çocuklardan rollerini açıklamaları istenir.

- Çocuklara oyunda yapılacak yaratıcılığı ortaya çıkaran fikirler sorulur
- Planlanan oyun gruplar halinde oynanır
- Rahatlamaya geçilir.

Not: Oluşumlarda; masallardan, hikayelerden, şiirlerden, romanlardan, efsanelerden, güncel olaylardan yararlanır.

Rahatlama ve Değerlendirme Çalışmaları

Rahatlama

Planda yer almayan diğer bölümdür. Yapılan drama çalışmalarının sonunda uygulanan çalışmalardır. Bedensel ve zihinsel rahatlama sağlanır. Çocukların sakinleşmesi, kas ve eklemlerin gevşetilmesi hedeflenir. Lider, bu çalışmaların verimliliği için müzik kullanmalı ve sözlü ifadelerle yönlendirme yapmalıdır. Yaşanan olayın sonuçlandığı ve rahatlamının sağlandığı çocuklar tarafından hissedilince bu çalışma tamamlanır.

Rahatlama Çalışmalarına Örnekler

- Ø Katılımcıların birbirine sırt masajı yapması
- Ø Yerde gözler kapalı yatarak tüm bedeni dinleme, gerilme ve rahatlama hareketleri yapma
- Ø Yerde gözler kapalı olarak kendilerini 10 yıl önce 20 yıl sonra ve 60-70’li yaşlarda nasıl bir yaşlı olabileceklerini düşünmeleri istenir.
- Ø Düş gücünü artırmaya dönük bir çalışma yapılır. Opera eşliğinde kendilerini de ortaçağda bir mekânda düşlemeleri istenir. Bu müzikte ne olduğu, ne anlatıldığını yorumlamaları istenir.
- Ø Müzik eşliğinde kendilerini “gökyüzünde bir yıldız” gibi hissetmeleri, özgürce uzayda dans etmeleri istenir.
- Ø “Baloncunun elindeki birer renkli balonsunuz. Ani bir rüzgârla havalanıyorsunuz. Gökyüzündesiniz. İstedığınız yere inebilirsiniz” denir.
- Ø Yerde yatarak tüm vücudun gerilmesi ve rahatlamasından sonra kendilerini bir toprağın altında bir tohum gibi hissetmeleri istenir. Yavaş yavaş topraktan çıkan, güneşi, yağmuru hisseden ve büyüyen bir bitki olurlar. Sonra kış mevsimiyle birlikte toprağa girerler.

DEĞERLENDİRME

Planda yer almayan diğer bir bölümdür. Doğaçlamalar, oluşumlar bölümünde yapılan çalışmalarda canlandırılan karakterler, olaylardan çıkan sonuçlar, uygulamalar sırasında yaşanan sorunlarla ilgili duygu ve düşünceleri değerlendirilir. Tartışmalar yapılır. Çocukların kendileriyle ilgili gizli gerçekler konuşulur, ilginç tespitler yapılır. Katılımcıların kendinde daha önce keşfedilmemiş yetenekleri, durumları, yeni fark edilen değişiklikler ortaya çıkarılarak not edilir. Lider çocuklara yaşadıkları deneyim, hissettikleri duygular, karşılaştıkları sorunlarla ilgili sorular sorar. Tüm drama yaşantılarında ve kendilerinde olan değişikliklerden konuşulur.

Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanacak Drama Çalışmalarına Deneysel Uygulamalı Örnek

Oyunun Adı: Duygularım

Materyal:

- Ø Müzik
  - Ø Mutlu bir dev yüzü maskesi
  - Ø Üzgün bir dev yüzü maskesi
  - Ø Duygu kartları
- “Müzikli heykel” oyunu oynanır. Öğretmen, her müzik duruşunda mutlu bir canavar, sinirli bir kuş, kızgın bir tavşan gibi yönergeler verir. Her heykelde duygu durumunun nedeni sorulur (Bu kuş niye sinirlenmiş? Ne olmuş da tavşan kızmış? vb.).
  - Mutlu dev yüzü maskesi çocuklara gösterilir. Yüz sırayla elden ele geçirilirken yüzü elinde tutan, devin neyin mutlu ettiğini söyler.
  - Öğretmen, devin nerede yaşıyor olabileceğini sorar. Onu ziyarete gidelim mi diye sorar. Hangi araçla gidileceğine karar verilir. Yolda sırayla farklı duygu durakları vardır ve öğretmen, uyarı olarak hangi yüzü gördülse öyle davranmaları gerektiğini söyler. Zil, düdük, 1,2,3 vb. gibi uyarılardan biri seçilir. Çocuklara, bu sesi duyunca araca binmeleri söylenir. Öğretmen her durakta çocuklara onu bu duygu durumuna sokan şeyi sorar, ne oldu, neden kızgınsın, şaşkırdın vb. Deve ulaşılır. Öğretmen, dev rolünü oynar. Devin yüzünde üzgün maskesi vardır. Dev, yalnız olduğu için mutsuz olduğunu söyler. Çocuklar çözüm bulmak için teşvik edilir ve her öneri uygulanır. Öğrencilerin belirleyeceği bir oyun oynanır. Dev mutlu yüz maskesini takar.
  - “Bugün kendimi nasıl hissediyorum” kartları boyanır. Bu kartlar sınıfın bir bölümünde tutulursa, her gün sınıfa girişte ya da çıkışta sırayla “bugün nasılım” yanıtı olarak kartlara dokunmaları istenebilir.

Oyunun Adı: Trafik

Materyal:

- Ø Trafik işaretleri kartları
- Ø Yeşil/kırmızı/sarı kartonlar
- “Trafik ışıkları” oyunu oynanır. Yeşil-geç/kırmızı-dur karıştırarak söylenir. Şaşıran çocuk yönergeyi verir.
- Trafik işaret kartları hakkında konuşulur. Sırayla çocuklar tarafından sözsüz anlatılır.
- Sınıf; yollar, yaya geçitleri, kaldırım olarak düzenlenir. Trafik işaretleri uygun yerlere yerleştirilir. Arabalı, yaya, polis rolleri paylaşılır ve doğaçlanır.
- Öğretmen, yaşlı biri rolünde, küçük çocuk rolünde karşıdan karşıya geçmeye çalışır. Doğaçlanır.
- Öğretmen, trafik polisi rolünde olarak dur/geç komutlarıyla trafiği düzenler. Dönüşler için arabaların sinyalleri kontrol edilir, emniyet kemerleri kontrol edilir. Kurallara uymayanlara ceza kesilir.
- Öğretmen ön koltukta oturmak için inatlaşan, ağlayan çocuk rolünde olur. Ailenin diğer rolleri paylaşılır ve neden oturmaması gerektiği doğaçlanır.
- İtfaiye, cankurtaran geçişleri oyuna eklenerek, durumlar doğaçlanır.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet kapsamında kazandığınız bilgi ve becerileri aşağıdaki soruları yanıtlayarak belirleyiniz. Cevaplarınızı cevap anahtarından kontrol ediniz

A. ÇOKTAN SEÇMELİ SORULAR

- Aşağıdakilerden hangisi ısınma çalışmalarında yer alır?
  - Farklı zeminlerde ve zamanlarda yürüme
  - Atölyede ürün hazırlama
  - Yönergesiz ritm tutma
  - Koşma, zıplama, itme
- Aşağıdakilerden hangisi gazete oyununun aşaması **değildir**?
  - ikişerli grup oluşturulur
  - Her grubun önüne gazete yayılır
  - Sonra oyun gazetenin yarısı atılarak devam eder
  - Her defasında gazete bölünerek oyuna devam edilir.
- “Kör dolaştırma” oyunu ısınma çalışmalarının hangi bölümünde yer alır?
  - Tanışma
  - Kaynaştırma
  - Uyum
  - Güven
- Aşağıdakilerden hangisi konsantrasyon çalışmasının özelliklerinden **değildir**?
  - Esas oyunun başlangıcını oluşturur
  - Grubun birbirine dikkatini çekmesi için yapılır
  - Bireyler arasında psikolojik etkileşim sağlamak için yapılır
  - İçsel deneyim ve denetimi sağlamak için yapılır.
- Aşağıdakilerden hangisi esas oyunu **en iyi** şekilde tanımlar
  - Karakteri hayal dünyasında canlandırmadır
  - Karaktere yaratıcı bir imaj katarak canlandırmaktır
  - Bir filmdeki kahramanı canlandırmaktır
  - Oyundaki herhangi bir varlığı ya da karakteri davranışsal ve duygusal özellikleriyle canlandırmaktır.
- Pantomimin **en önemli özelliği** aşağıdakilerden hangisidir?
  - Yaratıcı dramayı çocuklara tanıtmada en etkili yoldur.
  - Müzik pantomimin ayrılmaz parçasıdır.
  - Fikirleri sözcükler olmadan canlandırmaktır
  - Çocukların en çok hoşlandığı çalışmalardır.

7. Aşağıdakilerden hangisi pandomim çalışmalarında yer alan tekniktir?
- A) Senaryo üretme
  - B) Müzikli pandomim
  - C) Özel öğretim
  - D) Özel uygulama
8. Aşağıdakilerden hangisi rol oynamanın **en kolay** yoludur?
- A) Rollerin kavranması
  - B) Lider tarafından başlatılması
  - C) Oyuna sözlü katılmak
  - D) Toplum oluşturulan bireylerin pandomimle canlandırılması
9. Aşağıdakilerden hangisi doğaçlamalarda kullanılan materyallerdendir?
- A) Şapka, fular
  - B) Gerçek yapı malzemeleri
  - C) Bol çekmeceli dolaplar
  - D) Tiyatro perdesi
10. Oluşumları uygularken lider ilk önce ne yapmalıdır? Aşağıdaki seçenekler arasından bulunuz.
- A) Çocukları role hazırlamalıdır
  - B) Çocukları araç-gereç kullanabilecek düzeye getirir
  - C) Hikaye seçimini iyi yapmalıdır
  - D) Çocuklara rollerini hatırlatmalıdır

UYGULAMA FAALİYETİ

“Kışlık Giysilerimiz” konulu drama hazırlayınız ve Erken Çocukluk Eğitim Kurumlarında uygulayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
Ø Konuya uygun drama uygulama basamakları planlayınız.	Ø Örnek drama planlarına uygun plan hazırlayınız.
Ø Yaş ve gelişim düzeyine uygun ısınma oyunları seçiniz.	Ø Yaş ve gelişim seviyesine, ısınma oyunları sırasında tanışma, uyum, güven, konsantrasyon çalışmalarına yer veriniz.
Ø Yaş ve gelişim düzeyine uygun doğaçlama örnekleri seçiniz.	Ø Yaş ve gelişim seviyesine uygun doğaçlama örnekleri için yaratıcılığınızı kullanınız.
Ø Konuya uygun materyal seçiniz ve hazırlayınız.	Ø Farklı modellerde kışlık giysiler, efekt sesleri, müzik seti, model kitapları arşiv araştırması yapınız.
Ø Sınıf ortamını düzenleyiniz.	Ø Materyalleri ve drama ortamını uygun hale getiriniz.
Ø Uygulamalarda liderlik yapınız, yönergeler veriniz.	Ø Doğru ve anlaşılır yönergeler vermek için diksiyon provaları yapınız
Ø Oluşumları uygulayınız.	Ø Uygulamalar sırasında çocukların fikirlerini alınız.
Ø Rahatlama çalışmaları yapınız.	Ø Çocukların rahatladığından emin olunuz
Ø Değerlendirme yapınız.	Ø Eleştiri yapmayınız, notlar alınız.
Ø Planda belirlediğiniz süreyi kullanınız.	Ø Planda belirlediğiniz süreyi gözden geçiriniz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Aşağıda hazırlanan değerlendirme ölçeğine göre kendiniz ya da arkadaşınızın yaptığı çalışmayı değerlendiriniz. Gerçekleşme düzeyine göre “Evet/Hayır” seçeneklerinden uygun olan kutucuğu işaretleyiniz.

İşlem Nu	Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1	Örnek drama planlarına uygun plan hazırladınız mı?		
2	Yaşa ve gelişim seviyesine uygun ısınma oyunlarında tanışma, uyum, güven, konsantrasyon çalışmalarına yer verdiniz mi?		
3	Yaşa ve gelişim seviyesine uygun doğaçlamalar için yaratıcılığınızı kullanarak örnekler buldunuz mu?		
4	Farklı modellerde kışlık giysiler, efekt sesleri, müzik seti, model kitapları hazırladınız mı?		
5	Sınıf ortamını materyalleri de kullanarak drama uygulama ortamı haline getirdiniz mi?		
6	Doğru ve anlaşılır yönergeler verdiniz mi?		
7	Oluşumları uygularken çocukların fikirlerini aldınız mı?		
8	Çocukların yeterli rahatlama çalışması yaptığından emin oldunuz mu?		
9	Drama uygulamasında planda belirlediğiniz süreyi kullandınız mı?		

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa ilgili faaliyete dönerek tekrar ediniz. Cevaplarınızın tümü “evet” ise bir sonraki faaliyete geçebilirsiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-3

AMAÇ

Bu faaliyetle özel eğitimde drama, zihinsel engellilerde drama etkinliği ve işitme engellilerde drama etkinliği hazırlayabilecek ve bu konulara uygun etkinlik örnekleri seçip, özel eğitim kurumlarında uygulayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Ø Farklı özel eğitimcilerle görüşerek, özel eğitimde drama hakkındaki görüşlerini ve anılarını araştırınız. Edindiğiniz bilgileri sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.
- Ø Elektronik ortamlardan ve diğer kaynaklardan, özel eğitimde drama çalışmalarında kullanılan yöntem ve teknikleri araştırınız ve edindiğiniz bilgileri sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

3. ÖZEL EĞİTİMDE DRAMA

Drama çalışmaları, farklı özelliklere sahip çocuklar için de etkili bir eğitim yoludur. Değişik engel gruplarındaki çocukların, bu olanaklardan yararlanması sağlanmalıdır. Her engel grubuna uygun drama uygulamaları yapılarak, engelli durumdaki çocukların sorunlarına mümkün olduğunca çözüm getirilebilir. İçinde bulunduğu engelli durumuna uygun hareketlerle kendisini ifade edebilen, gruba uyum gösterebilen, kendi varlığını ortaya koyabilen her çocuk drama çalışmalarından yararlanmalıdır. Engelli çocukların drama etkinliklerine katılımı bu nedenle önemlidir. Dikkat ve sorumluluklarının az olması dikkate alınmalı, sorumluluk almaları için olanaklar sağlanmalıdır.

3.1. Zihinsel Engelli Çocuklarda Dramanın Kullanımı

Zihinsel engelli çocukların drama oyunları da birçok yönden benzer zekâ yaşındaki daha küçük normal çocukların oyunlarına benzer. Buradaki fark ise daha yavaş bir hızda süreç kullanılarak uygulanmasıdır. Drama zekâ engelli çocukların öğrenme ve kendilerine ifade etmelerinde normalden daha fazla yararlı olur. Engelli çocuklar çabuk sıkılırlar, disiplin uygulamak zordur. Zihinsel engelli çocuklara yardımcı olmak için özellikle drama ile ilgilenmelerini sağlamak onlar için en az diğer çalışmalar kadar yararlı olacaktır. Bu çalışmalarda dikkat edilmesi gereken en önemli konu, zihinsel engelli çocukların oyunlar sırasında gerçeğe daha yakın tutulmalarının gerekliliğidir.

Zihinsel engelli çocuklara uygulanacak drama çalışmalarının amacı olmalı, daha çok günlük yaşantı ile ilgili konularda uygulamalar yapılmalıdır. Diğer sınıf etkinlikleri ile desteklenen drama çalışmaları zihinsel engelli çocukların da kendine güvenini ve bedensel serbestliğini artırır, dil gelişimine yardımcı olur. Engelli çocuklar da drama yoluyla bir problemi kendi düzeylerinde algılama, çözüme ve açıklama olanağı elde ederler.

- Ø Seçilen konuların canlandırılmasında; parmak oyunları, kukla, maske, pandomim, dans gibi tekniklerle, tekerlemeler, şarkılı oyunlar ve hareketli şarkılar kullanılarak doğru uygulamalar yapılabilir.
- Ø Zihinsel engelli çocuklarla yapılan drama çalışmalarında dikkat edilmesi gereken bir diğer konu, doğaçlamalar sırasında ipuçları verilerek becerilerini geliştirmeleri için yüreklendirmektir.
- Ø Duyu motor koordinasyonunu geliştirebilmeleri, deneyimlerini canlandırabilmeleri, deneyimlerini dramatik oyunlarda zevkle sembolize edebilmeleri yönünden de desteklenmelidir.
- Ø Zihinsel engellilerde en basit becerilere bile sürekli geri dönmek söz konusu olduğuna göre drama çalışmalarında genel gelişimi desteklemek için de kullanılmalıdır. Örneğin çocuğa vücut organlarının isimleri ve hareketleri öğretilirken; çocuk aynaya bakarak göz, burun ve ağzı defalarca söyleyebilir. Parmak oyunları ve dokunma oyunları ile pekiştirilir.
- Ø Çocuğun önce taklit etmesine fırsat verilmelidir. Daha ileri basamakta zekâ engelli olanlar bunları kendileri ya da oyuncakları ile yapacak ve bunları yaparken de konuşmaya başlayabilecektir.
- Ø Drama çalışmaları yoluyla çocuk hareketlerinin farkında olabilecek ve hareketleri yapmaktan mutlu olacaktır. Drama çalışmalarında, yapılan hareketlerle zihinsel engelli çocuk vücudunun kontrol, eş güdüm ve becerilerini geliştirir, vücudunu tanır, ritm duygusunu geliştirir, vücudunu amaçlı olarak kullanabilmeyi de öğrenir.
- Ø Öğretmen, drama etkinliğini desteklerken aynı zamanda bazı materyallerin yıpratılmasına izin vermelidir. Drama uygulamaları çocuğun sık sık şiddet ve saldırganlığını ortaya çıkarmasına olanaklar sağlamalıdır. Öğretmenin bu durumda grubu uygun şekilde gerçeğe döndürmesi gerekir.
- Ø Zihinsel engelli çocuk deneyimleri ile makinelerin çalışmasını, bitki ve hayvanların nasıl büyüdüğünü öğrendikçe, gerçek ve hayal arasındaki farkı gözlemler ve ayırt eder.
- Ø Öğretmen ya da lider, drama etkinliği ile hikâyeden yola çıkarak ortaya çıkan sorularla zihinsel engelli çocuğun da düşünce düzeyini derinleştirmeyi, zihinsel boşalımı ve kendini ifade edebilmeyi sağlamalıdır.
- Ø Geziler yapmak ve yaşantıları sonradan tekrar canlandırmak –örneğin bir Pazar gezisi, mevsimlerde yaşanan değişimler doğa olayları– sosyal güven ve dili geliştirmede fırsat eğitim sağlayan uygulamalardır.

- Ø Hayal gücü sınırlı olan zekâ engellilerin olabildiğince çok gerçek olan şeyleri tanınmasına, görerek dokunmasına ve kullanmasına izin verilmelidir. Fakat onlar yine de çevre hakkındaki bilgileri derinleşinceye kadar, gerçek ve hayal ürününün farkını ayırt etmekte güçlük çeker ya da edemezler.
- Ø Zihinsel engelli çocuklar gerçeğe yakın tutulmalıdır. Lider ya da öğretmen bu çocuklara uygulanacak drama etkinliklerinde kullanılacak uyarıcı bulmakta güçlük çekebilir. Bununla birlikte, yeme-içme, soyunma-yatma, uyuma-uyanma, giyinme gibi çocukların günlük aktivitelerini drama etkinliklerinde kaynak olarak kullanabilir. Örneğin, sıcak ve soğuk yiyecekleri yeme, içme, sevdiği veya sevmediği yiyeceği yeme, ağlama-gülme, yiyen-içen hayvanları izleme, yeme ve yürümelerini öykünmelerle canlandırma, çevreyi inceleme gezilerine çıkma gibi etkinlikler, değişik ortamlarda farklı drama etkinlikleri halinde oynanabilir.
- Ø Bu tür etkinlikler karlı ya da yağmurlu bir havada bahçede gezinti sırasında güneşin çıkması, çorba içerken kaşık yerine çatalın alınması, çaya şeker yerine tuz konması, kapı zili çaldığında telefonun açılması olabilir. Drama etkinliklerine konu olabilecek bu durumların hepsi birer deneyimdir.
- Ø Özellikle ziyaret ve ziyaretçiler, örneğin okula gelen fotoğrafçı, doktor vb. kişiler drama etkinliklerinin önemli kaynağı olmalıdır.

Öğretmen, bu tür drama etkinlikleri ile çocukların duygusal ve zihinsel gelişimine yardımcı olmak; ev ve okul yaşantısını birbirine yaklaştırmak gibi hedefler seçebilir.

- Ø Bu çalışmalar sırasında açık ve kesin yönergeler verilmeli, basit, kısa anlaşılır cümlelerle açıklamalar yapılmalı, fiziksel temas kullanılmalıdır.
- Ø Drama uygulamaları sırasında problemler yaşanabilir. Öğretmenin yönergeleri ile çözüm çocuklara buldurulur. Yaşanan problemler, yeni problemleri de gündeme getirebilir. Dramatik etkinlik uygulamaları içinde gürültü yapılıyorsa engellenmemelidir.
- Ø Öğretmen; drama çalışmalarında yönlendirici ve uyarıcı, ses veren davul, zil ya da düdük gibi enstrümanlarla disiplin sağlayabilir.
- Ø Birden fazla engeli olan çocuklarla yapılan drama çalışmalarında drama salonunda başka yardımcı yetişkinler de bulunabilir. Bu uygulama, çocukların kişilik gelişimine de yardımcı olur.
- Ø Zihinsel engellilerin drama çalışmalarından sonra normal çocuklarda uygulandığı gibi rahatlama çalışmaları yapılır. Bu etkinlik, sakin dinlenebilen New Age tarzı ya da enstrümantal müzik eşliğinde hareketlerle yapılabilir.
- Ø Daha sonra son çalışma olan değerlendirme ve tartışmaya geçilir. Zihinsel engelli çocuklarla yapılan tartışmalarda normal çocuklarda yapılan tartışmalardaki gibi sevgi, saygıya dayalı bir iletişimle sabır göstererek, yeterli süre vererek çalışma tamamlanmalıdır.

- Ø Zihinsel engelli çocuklarda dil ve sosyal gelişimi destekleyici hedefler belirleyerek, drama etkinlikleri uygulayan öğretmen, çocuğu drama ortamında kısa sürelerle gözlemlemelidir. Bu uygulamadan yola çıkılarak çocuğun problemini kendi düzeyinde algılaması, çözmesi ve açıklamasına olanak sağlanır. Beklenen hedeflere de ulaşmak kolaylaşır.
- Ø Zihinsel engellilerin yaratıcı düşünce ve hayal güçleri normal çocuklara göre daha geride ve yavaş olduğu için verilen iletilerin geri bildirim de yavaş olmaktadır. Yapılan çalışmalar daha sık tekrarlanmalı, çocuk kendine güven duymayı öğrenmeli; küçük de olsa çabasının, emeğinin kabul gördüğünden emin olmalıdır. Bu nedenlerle drama çalışmalarında çocuğu yönlendirebilmek için özel eğitim gerektiren durumları bilen öğretmenlerin iyi eğitim almış olmaları çok büyük önem taşır. Öğretmen normal çocuğun drama çalışmalarında olduğu gibi zihinsel engelli çocuğa da ipuçları vermelidir.
- Ø Normal çocuklar gibi zihinsel engellilerde bir gruba ait olmayı, katkıda bulunmayı, katkılarını da kabul ettirmeyi ister. Bu beklentilerine en iyi drama etkinlikleriyle karşılık bulur. Doyum sağlar.
- Ø Drama etkinlikleri yoluyla dil gelişimine ilişkin kazandığı deneyimlerle sözcükleri daha iyi anlar, Verilen hareket yönergelerine ilişkin sözcükleri uygulayarak daha iyi öğrenir. Örneğin; tutma, bırakma, zıplama, koşma, atlama, dönme, top atma gibi sözcükleri uygulayarak daha iyi öğrenir. Anne, çocuk, baba, öğretmen gibi sözcükleri pandomim ve drama uygulamaları ile daha kalıcı ve etkili biçimde öğrenir.
- Ø Ritm ile ilgili çalışmalar, hareket içeren en yararlı etkinliklerdir. Çocuğun kendisini fark ettiği, zevk duyduğu bu tür etkinliklerle vücudunun koordinasyonunu sağlar, yapısını tanır. Birden fazla amaca yönelik vücut hareketleri yapabilecek düzeye gelebildiği gibi ritm duygusunu da geliştirir.
- Ø Zihinsel engelli çocuklarla yapılan çalışmalarda da normal çocuklarla yapılan çalışmalar gibi basitten karmaşığa doğru yavaş bir seyirle sıra izlenmelidir. Başlangıçta müzik eşliğinde ritm ve hareket çalışmaları ile uygulama başlatmalı, çocuklar hazır olduktan sonra rol dağılımı yapılmalıdır.
- Ø Doğru ve sabırla uygulanan bu çalışmalar sayesinde çocuklar basit ve anlaşılır hikâyeler canlandıracak duruma gelebilir. Kendine güveni artar ve özgür kişilik özelliği de gösterebilir. Öğretmenin sakin, sevecen ve kararlı davranışları bu durumu gerçekleştirmede çok etkilidir.
- Ø Hikâye oluşturmada başarılı olan çocuk için yine basit, tanımlanabilen ve kavranabilen, yeni öğrenilmiş kelimeleri kapsayan, değişik hikâyelerin dramatisasyonu hazırlanmalı, çocukların ilgi alanlarını genişletmelerine yardımcı olunmalıdır.
- Ø Yapılan tüm çalışmalarda ilgi çekici, uyarıcı yardımcı, materyaller kullanılmalıdır.
- Ø Zihinsel engelli çocuklar için düşünülen gösteri programları için çocuk tiyatroları ile iletişim kurulmalıdır.

Fotoğraf 3.1 : Drama çalışmalarında yapılan hareketlerle vücudunu amaçlı olarak kullanabilmeyi öğrenir.

3.2. İşitme Engelli Çocuklarda Dramanın Kullanımı

Drama çalışmalarında duyularla yapılan çalışmalar, temeli oluşturan unsurlardır. Özellikle ısınma ve konsantrasyon çalışmalarında önemli bir yeri vardır. Fakat bu durum, işitme engelli çocuklarla yapılacak drama çalışmaları için engel oluşturacak bir durum yaratmaz. Bu durumdaki çocukların diğer duyuları ve yeteneklerini kullanmaları sağlanarak drama uygulamaları yapılabilir.

İşitme engelli çocukların en belirgin özelliği, çoğunluğunun açık ve anlaşılır ifade ile konuşma becerisinin olmayışdır. Bu çocukların yaşadıkları en büyük güçlük, duygu ve düşüncelerini sözlü ifadelerle anlatamamalarıdır. Bununla birlikte duymadıkları için görsel algılama yetersizliği ve dikkat dağınıklığı gibi önemli problemleri de vardır. İşitme engelli çocukların yaşadıkları bu olumsuzlukları drama yoluyla hareketlerle anlamlandırmaları onların yaşantısında çok önemli bir aşama olacaktır.

Drama uygulamalarını öğrenerek, sözel olarak ifade etmekte güçlük çektikleri konuları ifade etmekte büyük kolaylık kazanacaktır. Aynı zamanda kendini ifade edebilecek, duygularını anlamlandırarak anlatabilme fırsatı bulacaktır. İşitme engellilerde, özellikle taklit oyunları ve pandomim hayal gücünü geliştiren en etkili uygulamalardır. Özellikle konuşmadan yapılan pandomim, birçok durumu anlamlandırabilmesini ve yansıtabilmesini kolaylaştırır. Zihinsel aktivitelerinde gelişim hızı artar. Duygu ve düşüncelerini yaşadığı güçlükleri drama uygulamaları sırasında yansıtır, paylaşır.

Bu, kendisi için çok önemli bir aşamadır. Bu aşama onun duygusal yönünü de ortaya koyar. Grup içinde yer almayı, etkin olmayı drama yoluyla başarabilir. Bu sonuçlara ulaşabilmek çok da kolay değildir. İşitme engelli çocuklara öncelikle gerekli zaman ayrılarak bireysel çalışmalar yapılmalıdır.

Bu çalışmalar aşağıda belirtildiği gibi yapıldığı takdirde verimli drama uygulamaları yapılır ve istenen hedeflere ulaşılabilir.

- Ø İlk çalışmalar yazı ve dudaktan okuma olmalıdır. Bu çalışmalar, karşılıklı fikir iletişimini sağlayan etkinliklerdir.
- Ø Zihinsel engelli çocukların drama eğitiminde uygulandığı gibi günlük yaşama yönelik konular seçilerek etkinlikleri gerçeklere dayandırmalı, küçük çocuklar için model olunmalıdır.
- Ø Drama uygulama basamaklarına geçmeden önce parmak oyunuyla, maske, kukla gibi materyallerle çalışılmalıdır. Bu teknikler çocuğun ilgisini çekecek söz ve hareketi bir arada görerek anlamlandırabilecektir. Konuşma becerisi gelişimine yardımcı olacaktır.
- Ø Drama uygulamalarında yine zihinsel engelli çocuklarda olduğu gibi düzenlenen geziler, gezi öncesi yapılacak konuya ilişkin açıklamalar, gösterilen resimler gezi konusunu kavramalarını sağlayacaktır. Drama uygulamalarında gezilerden de yararlanılacaktır. Sosyal konularda uygulamalar yapılmalıdır.
- Ø Öykü dramatizasyonu çalışmalarından önce öykü yüksek sesle okunmalı, resimleri gösterilerek anlatılmalıdır. Roller dağıtılırken yine resim kartlarından yararlanılmalıdır. Verilen ipuçları hem çocuğun hem de öğretmenin daha az sorun yaşamasını sağlayacaktır.
- Ø Rol dağıtımında sınırlar belirlenmeli, doğru yönergeler verilmeli, hayal gücü desteklenmeli, dramatize için belirlenen hareketler engellenmemelidir.
- Ø Tüm çalışmalarda öğretmen; ayrıntıları gözden kaçırmamalı, sevecen, sabırlı ve dikkatli tavırlar içinde olmalıdır.

Bu uygulamalardan da anlaşıldığı gibi drama uygulamaları tüm engel gruplarında uygulanabilir. Engelli çocukların da drama çalışmaları yoluyla duygu ve düşüncelerini ifade edebilmeleri, kelime hazinelerini artırabilmeleri, iletişim becerileri geliştirebilmeleri sağlanmalıdır.

Fotoğraf 3.2 :Planlanmış işitme eğitimi etkinlikleri eğlenceli olabilir

Örnek Çalışma

Planlanmış İşitme Eğitimi Etkinlikleri

Konu: Dinlemeyi öğrenme

Amaç: Dinlemenin eğlenceli olabileceğini öğrenmesine yardım etmek

Materyal:Şiir ya da günün popüler şarkı kaseti,bir müzik aleti,teyp

Süre:Çocuğun, sessiz kaldığı zaman dilimi (uykuya geçiş süresi)

Ortam:Gürültülü olmayan bir mekân

Uygulama:

- Ø Bir şiir ya da günün popüler hoş ritimli bir şarkı kasetini seçerek bunu çocuğa gösterin.
- Ø Çocuğun işitme cihazının çalışıp çalışmadığını kontrol edin.Eğer kontrol etmeyi her gün alışkanlık hâline getirirseniz,bir süre sonra çocuk size yardımcı olmaya başlayacaktır.
- Ø Şiir ya da şarkının sözlerini biliyorsanız onun dikkatinin size yöneldiği bir anda söylemeye başlayınız.En az iki kez bunu yapınız.Ellerinizle ritmik biçimde birbirine ve çocuğunkine vurunuz.
- Ø Şiir ya da şarkıyı kasetten dinletiniz.Kaset çalarken ritim tutunuz.Onu da ellerini ritmik bir şekilde vurması için yardım ediniz.

Çeşitlemeler

- Ø Başka bir şarkı kaseti seçiniz. Teybe koyup çaldığınızda yaptığı bir şeyi bırakma ,kafasını çevirme gibi dinlediğini gösterir bir hareket yapıyorsa onu ödüllendirin.
- Ø Şarkıyı dinlerken kendiliğinden ellerini çırpıyorsa ya da anlamsız ve sürekli bir şeyler söylüyorsa “aferin” diye ödüllendirin.
- Ø Ritmik tekerlemeler bulun. Bunları hareketlendirerek ritmik bir şekilde söyleyin. Çocuklar şarkı ya da tekerlemelerin sözlerini anlamasalar da ritimden çok hoşlanırlar.
- Ø Aynı şekilde el,ayak, parmaklarını hareket ettirerek oynanan parmak oyunları bulunuz ya da siz kendiniz böyle bir oyun yaratabilirsiniz.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşitme engelli çocuklarda dram uygulama örneklerini araştırınız. Bu özelliklere uygun etkinlik seçerek hazırlayınız. Etkinliğinizi, eğitim kurumlarında uygun ortamlarda çocuklara uygulayınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
Ø Fon kartonuna bir baş şekli çiziniz.	Ø Çizdiğiniz baş şeklinin düzgün olmasına dikkat ediniz.
Ø Fon kartonuna çizdiğiniz baş şeklini kesiniz.	Ø Fon kartonundan baş şeklini düzgün kesiniz.
Ø Farklı renklerde fon kartonlarına gözler, kulaklar, burun ve ağız şekillerini çiziniz.	Ø Farklı renklerde fon kartonuna çift halinde; kulak, göz tek olarak; burun, ağız şekillerini düzgün çiziniz.
Ø Farklı renklerde fon kartonuna çizdiğiniz yüz organları şekillerini kesiniz.	Ø Farklı renklerde fon kartonuna çift halinde çizdiğiniz göz kulak ve tek olarak çizilen burun ağız şekillerini kesiniz.
Ø Farklı renklerde fon kartonuna çizdiğiniz baş şeklini pazen tahtaya yapışkan fermuar ile tutturunuz.	Ø Şekle uygun büyüklükte yapışkan fermuarı kesip yapıştırınız.
Ø Kesilen yüz organlarını çocuklara sıra ile vererek doğru yerlere koymalarını isteyiniz.	Ø Çocukları gruplayınız, Yönergelerini veriniz.
Ø Doğru yere koyanları ödüllendiriniz.	Ø Doğru yerlere koyanları yıldız, rozet vb. ile ödüllendiriniz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Aşağıda hazırlanan değerlendirme ölçeğine göre kendiniz ya da arkadaşınızın yaptığı çalışmayı değerlendiriniz. Gerçekleşme düzeyine göre “ + / - ” seçeneklerinden uygun olan kutucuğu işaretleyiniz.

İşlem No	Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1	Fon kartonuna baş şeklini düzgün çizdiniz mi?		
2	Fon kartonundan baş şeklini düzgün kestiniz mi?		
3	Farklı renklerde fon kartonuna çift hâlinde kulak; göz tek olarak burun, ağız şekillerini düzgün çizdiniz mi?		
4	Farklı renklerde fon kartonuna çift hâlinde çizdiğiniz göz kulak ve tek olarak çizilen burun, ağız şekillerini kestiniz mi?		
5	Şekle uygun büyüklükte yapışkan fermuarı kesip yapıştırdınız mı?		
6	Çocukları grupladınız mı?		
7	Yönergelerini verdiniz mi?		
8	Doğru yerlere koyanları yıldız, rozet vb. ile ödüllendirdiniz mi?		

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa ilgili faaliyete dönerek tekrar ediniz. Cevaplarınızın tümü artı ise bir sonraki faaliyete geçebilirsiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

ÖLÇME SORULARI

Bu faaliyet kapsamında kazandığınız bilgi ve becerileri aşağıdaki soruları yanıtlayarak belirleyiniz. Soruların yanındaki başlıkları; doğru önermeler için (D), yanlış önermeler için (Y) yazarak doldurunuz.

1. ( ) Drama çalışmalarından, her engel grubuna giren çocuk yararlanamaz.
2. ( ) Zihinsel engelli çocukların drama oyunları da birçok yönden benzer zekâ yaşındaki daha küçük normal çocukların oyunlarına benzer.
3. ( ) Zihinsel engelli çocuklara uygulanacak drama çalışmalarının belli bir amacı yoktur.
4. ( ) Engelli çocuklar da drama yoluyla bir problemi kendi düzeylerinde algılama ,çözme ve açıklama olanağı bulurlar.
5. ( ) Zihinsel engelli çocuklara doğaçlamalar sırasında ipuçları verilebilir.
6. ( ) Zihinsel engellilerin gerçek olan şeyleri tanınması hayal güçlerini hızlandırır.
7. ( ) İşitme engelli çocuklarla yapılan drama çalışmalarında özellikle doğaçlama ve esas oyunlar yer alır.
8. ( ) İşitme engelliler duygu ve düşüncelerini, yaşadığı güçlükleri drama uygulamaları sırasında yansıtır, paylaşır.
9. ( ) İşitme engellilerle yapılacak drama uygulamalarında ilk çalışma basamağı konsantrasyon ve doğaçlama olmalıdır.
10. ( ) İşitme engellilerle yapılan drama çalışmalarında rol dağılımı sınırlandırılmalı, yönergeler verilmelidir.

MODÜL DEĞERLENDİRME

ÇOKTAN SEÇMELİ SORULAR

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği kurşun kalem kullanarak işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi drama uygulamalarında fiziki ortamda bulunması gereken araç gereçlerden değildir?
  - A) Slayt, tepegöz, projektör gibi teknolojik araç-gereçleri
  - B) Çekiç, kerpeten, çivi, vida gibi yapı araç-gereçleri
  - C) Bozuk ütü, telefon gibi ev araç-gereçleri
  - D) Panolar, resimler, posterler gibi ev araç-gereçleri
2. Drama çalışma planında yer alan çerçevenin tanımı aşağıdakilerden hangisidir?
  - A) Seçilen oyunun sergilendiği hayalî ortamdır.
  - B) Liderin kazandırmak istediği davranışlar ortamıdır.
  - C) Oyunun başlatma noktasıdır.
  - D) Liderin konunun özetini vermesi, konuya ilişkin olayın sınırlarını belirlemesidir.
3. Aşağıdakilerden hangisi liderin konumuna uygun değildir?
  - A) Eğitimde drama ile ilgili bilgisi olması gerekli değildir.
  - B) Grubu dolaylı veya doğrudan kontrol etmelidir.
  - C) Mutlaka planlı çalışmalıdır.
  - D) Etkinliklerde müzik kullanılacak düzen hazırlamalıdır.
4. “Ayna” çalışması drama çalışmalarının hangi aşamasında uygulanır?
  - A) Oluşumlar.
  - B) Doğaçlamalar.
  - C) Esas oyun.
  - D) Uyum.
5. “Fikir üretme” hangi çalışma tekniğidir?
  - A) Oluşumlar
  - B) Kaynaştırma
  - C) Pantomim
  - D) Konsantrasyon
6. Drama çalışmalarının sonunda yer alan çalışma aşağıdakilerden hangisidir?
  - A) Doğaçlama
  - B) Rahatlama
  - C) Etkileşim
  - D) Oluşum
7. Değerlendirme bölümünde aşağıdakilerden hangisi lider tarafından yapılmaz?
  - A) Çocukların hatalarını gösterir, tekrar yapmamaları için uyarır
  - B) Yeni fark edilen değişiklikleri not alır
  - C) Çocuklara yaşadıkları deneyimleri sorar
  - D) Çocuklara karşılaştıkları sorunları sorar

8. Özel eğitim gerektiren durumlarda engelli çocukların drama çalışmalarında dikkatli olunması gereken durum aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Engelli çocuğun sorunlarını aileden öğrenerek drama hazırlatmak
  - B) Engelli çocuğun engeli nedeniyle gerekli çalışmalara katılımını sağlamak
  - C) Engellinin dikkat ve sorumluluğunun yetersizliğini göz önüne alarak sorumluluk almalarına olanak sağlamak
  - D) Belirli engel gruplarıyla çalışmalar yapmak.
9. Aşağıdakilerden hangisi zihinsel engellilerle yapılabilecek en uygun drama çalışmalarıdır?
- A) Tekerleme, şiir, doğaçlama
  - B) Hikâye tamamlama oluşumları
  - C) Parmak oyunları, kukla, ısınma çalışmaları
  - D) Parmak oyunları, kukla, pandomim
10. İşitme engelli çocuklarla drama çalışmalarına başlamadan önce yapılması gerekenler aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Günlük yaşama yönelik drama konuları belirlemek
  - B) Parmak oyunu, maske, pandomim hazırlamak
  - C) Yazı ve dudaktan okuma çalışmaları yapmak
  - D) Gezi planları yapmak gezi sonucunda canlandırma yapmak

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

1	D
2	C
3	C
4	C
5	D
6	D
7	D
8	C
9	C
10	D

ÖĞRENME FAALİYETİ- 2

1	A
2	A
3	D
4	A
5	D
6	C
7	C
8	D
9	A
10	C

ÖĞRENME FAALİYETİ- 3

1	Y
2	D
3	Y
4	D
5	D
6	D
7	D
8	D
9	D
10	D

MODÜL DEĞERLENDİRME SORULARI

1	B
2	D
3	A
4	D
5	C
6	B
7	A
8	C
9	D
10	C

KAYNAKÇA

- Ø ADIGÜZEL Ö, **Oyun ve Yaratıcı Drama İlişkisi, Yüksek Lisans Tezi(basılmamış)**, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara 1993.
- Ø ADIGÜZEL Ö, **Yaratıcı Drama Gösterisine İlişkin Açıklama, Eğitsel Erken Olarak Güzel Sanatlar; Sanat Eğitiminin Geleceği Semineri**, 20-22 Ekim 1992, Türk- Alman Kültür İşleri Kurulu Yayın Dizisi 8, Ankara 1995.
- Ø AKÇAMETE Gönül, **İşitme Güçlüğü Olan Çocuğuma Nasıl Yardımcı Olabilirim?** Anı Yayıncılık, Ankara, 2003.
- Ø ÇALIŞLAR A, **Tiyatronun ABC'si**, Simavi Yayınları, İstanbul, 1993.
- Ø DÖKMEN Ü, **İletişim Çalışmaları ve Empati Sistem Yayıncılık**, Ankara1998.
- Ø MORGÜL M, **Yaratıcı Drama ile Oynayarak Yaşayarak Öğren**. Ya-Pa Yayınları, İstanbul, 1995.
- Ø NUTKU Ö, **Oyun, Çocuk, Tiyatro**. Özgür Yayınları İstanbul,1998.
- Ø OĞUZKAN Ş, **Anaokullarında Yaratıcı Dramatizasyon Uygulamaları**, Ya-Pa Yayınları Ankara, 1986.
- Ø OKVURAN A, **Drama Eğitimi Oluşum Tiyatrosu ve Drama Atölyesi Türkiye 1. Drama Liderler Buluşması**, 13-14 Kasım, Fersa Matbaacılık, 1999.
- Ø OKVURAN A, **Yaratıcı Dramaya Yönelik Tutumlar, Doktora Tezi(basılmamış)**, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2000.
- Ø OKVURAN A, **Yaratıcı Drama Eğitiminin Empatik Beceri ve Empatik Eğilim Düzeylerine Etkisi**, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 1993.
- Ø ÖMEROĞLU Turan, M YAŞAR, **Okulöncesi Eğitimde Drama Uygulamaları** Gazi Üniversitesi Anaokulu/ Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı, Rehber Kitaplar Dizisi, Ya-Pa Yayınları, İstanbul, 1999.
- Ø SAN İ, **Yaratıcılık, İki Düşünce Biçimi ve Çocuğun Yaratıcı Eğitimi**. Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 12(1-4), Ankara 1979.
- Ø SAN İ, **Sanat ve Yaratıcılık Eğitimi Olarak Tiyatro**, A. Ü. Eğitim Bilimleri Dergisi, 1-2, 1986.
- Ø SAN İ, **Sanatta Yaratıcılık, Oyun, Drama**, TED Yaratıcılık ve Eğitim TED Yayınları, Eğitim Dizisi No: 17. Ankara, 1995.
- Ø SAN İ, **Yaratıcılığı Geliştiren Bir Yöntem ve Yaratıcı Bireyi Yetiştiren Bir Disiplin; Eğitsel Yaratıcı Drama**. Yeni Türkiye Dergisi 2(7) 1996.
- Ø ÜSTÜNDAĞ T, **Gündüz Eğitiminde Dramanın Yeri, Yaşadıkça Eğitim**, 37, 1994.

- Ø ÜSTÜNDAĞ T, **Yaratıcı Drama Öğretmeninin Günlüğü**, Birinci Baskı, Pegem Yayınları, Ankara, 2000.
- Ø GEÇTAN E, **Psikanaliz ve Sonrası**, Hür Yayın A.Ş., İstanbul, 1981.
- Ø OĞUZKAN F, **Eğitim Terimleri Sözlüğü**, TDK Yayını, Ankara.
- Ø ONUR B, (Derleyen ve Yayınlayan) **Ergenlik Psikolojisi**, D.Origliaet H.Ouillon 1972’de aktarıyor, Hacettepe Taş Kitapçılık Ltd. Şti, Ankara, 1985.
- Ø ÖZYÜREK L, **Öğretim İlke ve Yöntemleri**, AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayını, Ankara 1983.
- Ø SAN İ, **Sanat ve Eğitim**, AÜ Eğitim Bil. Fakültesi, Eğitim Araştırmaları Merkezi, Teksir No: 5, 1981.
- Ø **TDK Sözlüğü**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1983.
- Ø **Çoluk-Çocuk**, Aylık Anne-Baba Eğitim Dergisi
- Ø <http://www.autism-tr.org/drama.htm> (25.05.2006)